

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director : DEM. I. DOBRESCU
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE :

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direct. Contenc. B-pei G-le a Țării Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	RENÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în D. ep. din Buc. Avocat	ALFRED DJUVARA Profesor Universitar, Avocat	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIETEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	Dr. ȘTEFAN LADAY Fost Magistrat jurisconsult în Cluj	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de redacție: E. C. DECUSARĂ, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris : EDOUARD LÉVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris

Membrii corespondenți pentru Polonia : EMIL ST. RAPPAPORT, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia

ABONAMENTUL

Un an. p. B-ci, Case com., Autorit. 1000 lei
" Avocați 700 "
" Magistrați 600 "
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTAMANA

In lunile Iulie și August
Apare odată la două săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Strada Artei Nr. 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

S U M A R

— Incorrigibili ! Considerațiuni asupra noului regulament al Portăreilor, de d. avocat Hugo Friedman.

— Legea majorării amenzilor, de d. avocat Ștefan Scriban.

— Lacunele legii pentru accelerarea judecăților și conflictul ei cu Procedura civilă Basarabeană, de d. avocat P. Filipescu.

— Se aplică legea de accelerare la ancheta în futurum? de d. avocat N. Rapaport.

— Judecarea cererei de suspendare după legea accelerării, de d. avocat I. F. Dumitrescu.

— Asupra viitorului cod civil, de d. jude-președinte Traian R. Scriban.

JURISPRUDENȚĂ :

— Curtea de cas. S. Unite: General G. Manu cu Cassa Centrală a improprietății (Comitetul Agrar, instanța de recurs. Constituționalitatea art. 37 legea agrară și art. 1 din legea dela 25 Martie 1925. Art. 103 constituție; art. 2 și 299 legea Org. judecătorești).

— Cas. S. I: Ion Calimachi cu Teodora Calimachi și alții (Cum și de cine se face împărțirea rentei cuvenită din expropriere între coproprietarii moșiei expropriată, când sunt în proces de împărțea? Art. 74—76 legea agrară), cu o Notă de d. avocat Trajan Alexandrescu.

— Trib. comercial Mfov S. I: Soc. Inginer A. Binder & Co. cu Victor Lepagneux și Ben (Soc. în nume colectiv. Dizolvare. Omisiuni sau erori în publicațiuni. Publicațiuni tardive. Eficacitatea lor. Dacă pot fi făcute și după intentarea acțiunii de dizolvare? Cui aparține dreptul de dizolvare? Art. 91, 94, 96, 97 și 99 codul comercial).

— Trib. Buzău S. II: Ion Dumitrescu cu Ecaterina I. Dumitrescu (Dacă mai este nevoie de o autorizare a justiției, în cazul când soțul intențiază contra soției sale o acțiune pentru anularea unui act în care ambii soți se comportau ca cumpărători, pe motiv că actul ar conține o donație deghizată?), cu o Notă de d. avocat Jitianu.

INCORIGIBILII !

Considerațiuni asupra noului regulament al portăreilor ¹⁾

Citind deunăzi în „Monitorul Oficial” Nr. 282-925 noua lege a Casației, am dat, fără să vreau și peste noul regulament al portăreilor. Găsesc interesant să atrag atențiunea juriștilor, într-o revistă juridică, asupra inovațiilor, ce cuprind acest regulament.

Ar fi inutil să se atragă și atențiunea celor ce redactează regulamentele, prin coloanele altor publicațiuni, fiindcă azi pornirea este de a se face legi și regulamente împotriva oamenilor de drept, iar nu cu concursul lor.

* * *

Mai întâi, regulamentul începe prin a modifica codul civil. Articolul 1309 c. c. oprește pe magistrați și avocați să cumpere drepturi litigioase. De portărei nu e vorba. Articolul 9 din regulament îndreaptă această scăpare din vedere.

* * *

În ce privește procedura civilă, modificările sunt mult mai însemnate. Recunosc că ele sunt, în mare parte, fericeite, dar par'că tot ar fi fost mai bine să fie lăsate pe seama legiuitorului.

Astfel încheierea tribunalului referitoare la restituirea garanției de 12000 lei a portărelului e deferită în apel Curfii, deși aceasta are azi o competență, care începe de la 50.000 lei în sus. Și fiindcă termenele de apel de azi au părut prea lungi, regulamentul acordă numai cinci zile de la pronunțare.

Pentru acțiunea în daune contra portărelului se instituie prin art. 66—78 din regulament o procedură și reguli cu totul necunoscute în textele, ce ne guvernează azi. Competința judecătoreiei e supri-

¹⁾ Acest regulament a apărut zilele acestea în Biblioteca legilor uzuale, adnotate Nr. 3 în Editura Curierul Judiciar împreună cu Legea de organizare judecătorească, Legea Curții de casație, Legea Contenciosului, etc.

Anunțăm că ANUARUL MAGISTRATUREI cu data 1 Ianuarie 1926, întocmit de Ministerul de Justiție, s'a pus sub presă în atelierele Tipografiei Curierul Judiciar, și apare într'un număr restrâns de exemplare în cursul lunii Februarie.

Magistrații și avocații cari ar dori să-și procure exemplare, sunt rugați a face comanda, la Curierul Judiciar, 5 str. Artei, București, înaintând costul de lei 250 prin mandat postal, pentru a le putea procura exemplare speciale.

mată. Tribunalul judecă în ultimă instanță până la 5000 lei și cu apel până la orice sumă. Întâmpinări, după legea accelerării, nu se fac. Termenul va fi pus în vederea părâtului cu două zile înainte de înfățișare. Grefierul va face pe portărelul, dacă părâtul va fi însuși portărelul șef.

La ziua înfățișării procesul se va judeca cu precădere. Aci autorul regulamentului ar fi putut profita de ocaziune și să regulamenteze în mod suveran încălta chestiune a rangului între ele a diferitelor precăderi din atâtea legi și regulamente. Imitând un text celebru, dintr'o legiuire destul de recentă (2) ar fi putut, de pildă, să edicteze: „cu precădere asupra celor cu precădere“. Modest, a preferat să lase jurisprudenței rolul de a clasifica diferitele precăderi din toate legile și regulamentele.

Termenul de apel, fixat azi prin legea accelerării la 15 zile de la comunicare, e de astădată lungit cu încă 5 zile, și va curge de la pronunțare, dacă hotărârea s'a dat contradictoriu. Tendința de a se uniformiza termenele căilor de atac, spre a scăpa de mosaicul de azi, când fiecare lege prevede alt termen și nimeni nu le mai dă de rost, este indiferentă acestui regulament.

În schimb, printr'o explicabilă deferență față de legea Casației, termenul de recurs este fixat la treizeci de zile, însă cu mica modificare că el va curge de la pronunțare, dacă hotărârea s'a dat contradictoriu. Dacă ar fi fost mai familiarizat cu practica dreptului, autorul regulamentului ar fi precizat și de când începe termenul pentru depunerea motivelor de casare, în acest caz, însă poate că nu s'a mai ostenit să rezolve asemenea probleme, fiind încredințat că ele nu se pot pune.

Care avocat va face acțiuni după această procedură? Toți vor urma legii, iar dacă vre-o parte, fără avocat, va lua calea aceasta, ea va fi păgubită.

Odată intrat pe calea amendării procedurii civile, autorului îi era greu să se oprească. Prin art. 48, menținut din vechiul regulament, se dispune ca agenții să nu mai remită personal actele de procedură autorităților publice, cum cere art. 74 pr. civ., ci să le înainteze cu adresă. Unele autorități nu restituie al doilea exemplar al notificărilor, altele trimit dovada de primirea citației a doua zi după termen. Sunt servicii de contencios care știu să tragă toate foloasele momentului din o asemenea dispoziție contrarie legii, fără să cugete că scad prestigiul instituției.

Sechestrul asigurător se aplică cu formele prescrise de art. 418 proc. civ., la care trimite art. 612. Prin urmare aplicarea sigiliilor este de drept, însă pentru ca o lege să se aplice, trebuie să vrea și regulamentul. Articolul 39 din regulamentul portărelor, reproduc tot din vechiul regulament, cere o învoire specială a prezidentului. Unii șefi de instanțe acordă această învoire după apreciere, alții trimit în mod legal la art. 418 și 612 pr. civ. La fața locului însă, chestia se mai rezolvă și altfel. Dacă creditorul „stârue“, mărfurile debitorului se trezesc nu numai pecetluite, dar și împachetate în lăzi. Art. 39 e și ilegal, și izvorul unor venituri inavuabile.

Suspendarea unei executări se poate acorda numai de instanța respectivă, în limitele legii, cu sau fără cauțiune. Ce ar fi dacă agentul judecătoresc ar

putea să suspende și el uneori executarea, în mod provizoriu, și cu consemnarea sumei? Hai să o fac și pe asta, și-a zis autorul regulamentului, și a inserat în text articolul 42, deosebit de articolul 43, care prevede încetarea urmăririi prin plata sumei, ceea ce e diferit de consemnare.

În sfârșit, articolul 409 pr. civ. arată limitativ pentru care datorii și în ce proporție se pot urmări salariile funcționarilor publici. Acest text conținând o omisiune, regulamentul s'a grăbit a o împlini, edictând, prin art. 78, în ce proporție se vor urmări salariile portărelor pentru despăgubirile cuvenite părților.

* * *

Birourile ministerelor, dacă nu prea respectă orice legi, și uneori nici chiar Constituția (a se vedea mai jos), au în schimb o mare venerație pentru legea timbrului, pe care o aplică și prin analogie și prin estindere.

De astădată și-a găsit însă și legea timbrului stăpânul. Citiți numai art. 14, al. ultim, 67 și 144 din regulamentul nostru, și veți vedea ce ușor putem scăpa de orice cheltuială. Adică ce mai trebuie parlament și Rege? Nu ajunge un șef de biuro?

* * *

După desinvolvura, cu care a tratat codurile și legile ordinare, nu era exclus ca regulamentul să facă o mică incursiune și în domeniul Constituției. Așa dar dreptul de recurs, devenit azi de ordin constituțional, e suprimat de art. 83, care închide portărelului condamnat la o amendă (penală, iar nu disciplinară), orice cale de atac, fie ordinară, fie extraordinară.

* * *

În adevăr, recunoaștem că era nevoie ca autorul regulamentului să ia această salutară precauțiune, de a nu ajunge textele sale în discuția Casației, fiindcă, d-sa, nici mai mult, nici mai puțin, intrând în domeniul dreptului penal, a creiat infracțiuni noi, le-a caracterizat contravențiuni, le-a sancționat cu amenzi penale, și a organizat și o procedură sumară pentru judecarea lor, făcând astfel operă complectă. Cine nu ar crede, părăndu-i-se lucrul bizar, poate citi art. 81—86 din regulament și se va încredința că nu e de glumit cu autorul lui.

* * *

După ce a amendat și cordonat în acest mod codul civil, procedura civilă, legea timbrului, Constituția, dreptul penal și procedura lui, ce și-o fi zis autorul regulamentului? Acum e rândul interpretelor și al jurisprudenței!

Când i s'a prezentat primul tratat de drept civil, Napoleon, un militar căruia nu-i plăcea discuția, ar fi exclamat: — Mon code est perdu! Autorul regulamentului admite o discuție largă și prevede chiar împrejurul textelor sale o bogată eflorescență jurisprudențială. De aceea, prin art. 88, dânsul a avut grija să mai înființeze vre-o două condicii, în care se vor transcrie exclusiv hotărârile, ce vor interpreta acest regulament „spre a avea în vedere jurisprudența stabilită“.

E o inovație demnă de imitat. De aceea o recomandăm călduros și celorlalți autori de legi și regulamente (accelerare, chirii, etc.) ca fiecare să înființeze condicii pentru hotărârile respective. Bine

2) Legea lichidării bunurilor inamice, *Monitorul Oficial* 55 din 1923, art. 30.

înțeles că ele, conform uzului, se vor ține tot de aceeași funcționari și tot pentru aceleași salarii.

Să-i spunem noi, de pe acum, care va fi jurisprudența privitoare textelor sale: nulitatea dispozițiilor care modifică legea, sau adaugă la ea, și păgubirea rarilor naivi, care se vor lua după ele.

* * *

Mai bine ar fi fost, dacă regulamentul acesta ar mai fi atenuat caracterul dispozițiilor sale fiscale și ar fi căutat să remedieze situația intolerabilă din cancelariile portăreilor.

Fiscalitatea însă o vedem agravată. Nu numai că taxele sunt sporite, dar se manifestă tendința de a încasa, fără a presta servicii.

Astfel prin articolul 153, amic al paperaseriei inutile, se prevede că vor fi atâtea citații, câte sunt părțile reprezentate, chiar dacă procuratorul lor va fi același. Iar prin art. 111 se prevede că taxele nu se restituie, chiar dacă partea renunță la lucrare. Asemenea principii nu ar face multă cinste nici unui simplu particular.

Dar ce a prevăzut acest regulament nou, în schimbul măririi taxelor, pentru îmbunătățirea situației de azi? Cu toții știm că procesele se amână cu nemiluita din cauza neîndeplinirii procedurilor de către portărei.

Adevărata cauză a răului încuibat în cancelariile portăreilor, pe lângă insuficiența salariilor, este principiul „stăruinței”. Nimic nu se face din oficiu, adică din sentimentul datoriei, totul „la stăruință”. Crescut în cultul vechilor principii, autorul regulamentului, fără să-și dea seama, dă o nouă forță stăruinței:

Art. 34. *Pentru îndeplinirea unei comunicări de orice natură părțile vor îndrepta portăreilor o cerere scrisă, etc.*

Chiar și azi, fără acest articol, trebuie o stăruință spre a se comunica o hotărâre, spre a se concepa o citație, spre a nu se omite că s'a aplicat art. 151 sau chemarea la interogator, spre a se da un număr de eșire, etc.

Dacă nu se „stăruie”, adesea ori citațiile nici nu se emit. Zilnic se aud pronunțându-se amânări „în comptul taxelor plătite”. Dar zilele pierdute, interesele compromise, transporturile zadarnice din provincie, la acestea se gândește cineva?

Principiul adevărat, sănătos, care suprimă abuzurile și vexațiunile, este acela din procedura penală, unde, în materie de citații, totul se face prin grefă și din oficiu. Insus autorul regulamentului, mai bine inspirat, reamintește acest sistem prin următorul text:

Art. 225: *Îndeplinirea actelor de procedură în materie penală se va face în viitor prin îngrijirea grefei de organele administrative și anume de notarii comunali și jandarmi în comunele rurale și de organele polițienești în comunele urbane.*

În materie penală nu se poate susține că interesele ar fi mai mici, fiindcă pe lângă despăgubirile civile, ce se pot acorda până la orice sumă, mai e vorba aci de onoarea și libertatea justițiabililor. Iar, pe de altă parte, este știut că nu portăreii, ci agenții lor remit citațiunile, și nu se vede întrucât un astfel de agent prezintă alte garanții decât un notar, un jandarm sau un sub comisar.

Procedura din oficiu, ca în penal, sau seacă prin grefă, și dată la mâna părții, ca la judecătorie, iată

mijlocul de a ne dispensa, în această materie, de serviciile portăreilor, care nu s'au dovedit la înălțimea chemărilor.

Cu sistemul acesta va dispărea și plimbarea neconținută a dosarelor din arhive la portărei, și înapoi, ceea ce favorizează prea mult dispariția unor dosare în ajunul termenului și ivirea lor a doua zi după înfățișare.

* * *

Acestea ar fi principalele reflecțiuni, ce mi-a sugerat, în zilele vacanței, citirea noului regulament al portăreilor. Și nu am mai insistat asupra noianului de hârtii și hârtiute, care izvorăse din toate articolele lui, spre a îneca într'un val de paperaserie arhaică și rutinară drepturile justițiabililor, celor mai diligenți.

Pe viitor, poate, când se vor mai face legi și regulamente privitoare la justiție, vor fi consultați și oamenii de drept, magistrați și avocați, aceștia prin Uniune și prin Barourile lor, ba, poate, uneori, chiar grefierii și portăreii, fiindcă ei, mai bine ca oricine, cunosc mersul intim al cancelariilor și al lucrărilor.

Azi, în frigurile organizării Statului mărit, fabrica de legi și regulamente funcționează cu un huzruit așa de puternic, încât protestele barourilor, și chiar ale Uniunii, rămân neauzite, și nu mai avem decât coloanele revistelor de drept, pentru studii și critici tardive.

Și cum există astăzi, netăgăduit, o adevărată pornire, nemărturisită, dar reală, împotriva avocaților, fiindcă ei, corp independent, destramă la bara justiției, textele anticonstituționale și pornirile ilegale, este bine să se știe că, dacă se fac astfel de legi, și dacă justiția funcționează greoi, vina, cu toate pledoariile lor uneori prea lungi, nu e totdeauna a lor, că reprezentanții legali ai corpului nu sunt consultați și că protestele barourilor, și chiar ale Uniunii, rămân prea des fără răspuns.

HUGO FRIEDMAN

Legea majorării amenzilor

Art. 1 al legii din 25 Martie 1923 (1) înzecește amenzile din codul penal și din orice legi și regulamente în vigoare până la 14 August 1916.

După acest articol, minimul amenzii este 50 lei, iar în caz de transformare a amenzii în închisoare, se vor socoti 50 lei drept o zi de închisoare. (Art. 4).

Această lege a abrogat, implicit, art. 28, alin. 3 și 30, alin. II c. p., după care echivala zece (2) lei amendă cu o zi de închisoare.

Din textul acestei legi rezultă că au fost modificate textele care prevăd *amenda ca pedeapsă*, ceea ce apare necontestat din art. 1, care vorbește de amenzi penale, civile, de procedură și disciplinare. Prin urmare au rămas în afară de sfera acestei legi textele care nu cuprind sau nu edictează o amendă

1) Monitorul Oficial Nr. 279-923 și Curierul Judiciar, Nr. 12 din 1923

2) Nu 5 lei, cum greșit susțin unii. Vezi studiul nostru în Curierul Judiciar, Nr. 62 din 1900. Contra, Tanoviceanu, Penal II, 1916.

ca pedeapsă, dar se ocupă despre amenzi din alte puncte de vedere.

În 1900, când am susținut că art. 399 c. p., nu se referă la art. 28 și 30 c. p., spuneam, că art. 399 se aplică numai la textele care prevăd amenda ca pedeapsă, nu și la art. 28 și 30, care stabilesc modul și norma după care are să se transforme amenda în închisoare.

I. Tanoviceanu, fostul meu profesor, în Cursul său de Drept Penal, care e o glorie a științei juridice românești, reluând discuțiunea acestei probleme, susține că art. 399 se aplică la art. 28 și 30, pentru că legea zice că: „cifra din textul legii va fi *pretutindenea* redusă la jumătate...” (3).

Actualitatea acestei controverse astăzi a dispărut, în urma legii care înzecește amenzi; argumentarea însă a ilustrului penalist ne poate fi de folos în analiza chestiunilor ce urmează.

Astfel art. 1, 8 și 9 c. p. menționează și ele despre *amendă*, dar întrucât aceste texte nu vorbesc de *amendă ca pedeapsă*, ele nu sunt cărmuite de legea înzecirii amenzilor. De aceea și art. 1 din această lege spune că suma de 50 lei este minimum *ce se poate pronunța ca amendă*. Deci, necontestat, legiuitorul n'a înțeles altceva decât să majoreze *pedeapsa amenzii*.

Această idee se desprinde și din art. 2, care vorbește de *condemnațiune* la amendă; din art. 3, care fixează modul *cum se vor plăti* amenzi *pronunțate*; din art. 4, care zice: „... *condemnatul* la amendă....”.

Aici însă se ivește o gravă controversă, semnalată, în parte, sub inițialele Gr. C. (4) în nota din „Curierul Judiciar”, ce însoțește legea majorării amenzilor. În această notă se spune că d. E. C. Decusară, în comunicarea făcută Cercului de Studii Penale la 2 Aprilie 1922, că această majorare a amenzilor echivalează cu un *supliment* de amendă, care nu atinge competența instanțelor. Autorul notei conchide astfel: „Din economia noii legi se pare că a rămas neschimbată competența determinată de quantumul vechilor amenzii, acolo unde aceasta era atributivă de competență; ar fi fost de dorit ca un articol în noua lege să fi exprimat această mențiune de competență”.

Reperensiunea acestei legi însă este mult mai mare. În adevăr, după art. 9, alin. 2 c. p., combinat cu art. 1 c. p., faptele care se pedepsesc cu amendă dela 5—25 lei sunt contravențiuni. Ce trebuie să zicem atunci când, înzecind amenda, contravențiunea va fi pedepsită cu o amendă superioară cifrei de 25 lei? Infrațiunea rămâne tot contravențiune?

Dacă clasificarea tripartită se întemeiază pe pedeapsă, atunci majorarea amenzilor aduce, ca prim efect, transformarea multor contravențiuni în delict (art. 8 alin. 3 c. p.) și, deci, sustragerea lor dela judecătorelul de ocol.

Cu această ocaziune observăm că art. 1 c. p. zice: „Infrațiunea pe care legea o pedepsește cu închisoarea polițienească și cu amendă se numește *contravențiune*”. Aici, necontestat, e o eroare, ce art. 9 c. p. o repară, căci acest text înlătură efectul conjuncției și, care trebuie înlocuită prin disjuncțiunea sau.

3) Ibidem.

4) Gr. Conduratu?

Ținând seamă de scopul urmărit de legiuitor când a majorat amenzi, el n'a avut nici un motiv de a *corecționaliza* contravențiunile pedepsite cu amendă, căci dacă 50 lei e *minimum* amendei, cum art. 9 c. p. fixează *maximum* la 25 lei, urmarea ar fi că nu mai pot fi contravențiuni infrațiunile pedepsite cu minimum 50 lei amendă.

Pentru a înlătura această consecință a legii, suntem nevoiți să interpretăm art. 1 al legii majorării amenzilor așa cum a interpretat Tanoviceanu art. 399 c. p. Vom admite, prin urmare, majorarea și în art. 9 c. p. și vom considera drept contravențiuni infrațiunile pedepsite cu amendă dela 50—250 lei. Cu modul acesta diferența dintre minimum amendei corecționale, care e 26 lei (art. 8 c. p.) și maximum amendei polițienești care e 25 lei (art. 9 c. p.), va fi zece lei, nu un leu.

Această interpretare eșită din însăși intențiunea și scopul urmărit de legiuitor, care n'a putut voi să corecționalizeze contravențiunile, ci numai ca sancțiunea lor să nu fie iluzorie din cauza deprecierii leului, va fi, desigur, consacrată de instanțele noastre judecătorești.

ȘTEFAN SCRIBAN

LACUNELE LEGII pentru accelerarea judecăților și conflictul ei cu procedura civilă basarabeană ¹⁾

APELUL

De la început se impune o distincțiune care de altfel este destul de evidentă, între apelul contra sentințelor și apelul contra cărților de judecată; pe când cel dintâi este regulat în felul său, cel de al doilea e cu desăvârșire abandonat și aceasta-i cu atât mai regretabil cu cât se constată din debaterile parlamentare că nu este o simplă scăpare din vedere ci o consecință a grabei cu care s'a căutat a trece legea cât mai accelerat pentru ca să-și merite numele.

În apelul contra sentințelor este cu totul nejustificată seria de copii după hotărâri ce trebuiesc scoase și comunicate: art. 41 prevede comunicarea sentinței pentru ca să poată curge termenul de apel; art. 38 prevede obligativitatea comunicării de copii după toate actele atașate la cererea de apel, ori între aceste acte trebuie să figureze și o copie după sentința apelată și încă legalizată pentru Curte deci iată încă o copie după sentința ce se comunică din nou părții adverse și care nu și-ar mai avea rațiunea în cazul când ea a fost comunicată mai înainte special conform art. 41; prin urmare trei copii, urmează a se scoate și comunica două părți adverse și una Curții.

Copia acea legalizată pentru Curte iarăși apare de prisos din momentul ce Curtea va avea dosarul Tribunalului la termen deoarece principiul că apelul este devolutiv rămâne și probele pot fi tot discutate din nou deci prezentarea dosarului la Curte este de neînlăturat.

Cum a reglementat legiuitorul apelul contra cărților de judecată?

S'a mulțumit ca în art. 53 să spună numai că „legea accelerării se aplică înaintea Tribunalului ca instanță de apel” și cu asta a terminat.

După cum s'a arătat și cu drept cuvânt s'a susținut dispozițiunile prevăzute la cap. V din lege privesc numai sentințele Tribunalului; așa se arată expres în art. 34 și reese clar din cele următoare:

Fiind astfel atunci la întrebarea asupra formelor locului și termenului apelului, de cari reguli trebuie să fie guvernat? nu este decât un singur răspuns, că se aplică regulile prevăzute de legea în vigoare: procedura civilă basarabeană.

Deci termenul de apel se va socoti conform art. 162 din proc. civ. rusă o lună dela pronunțarea hotărârei pentru acei ce au fost prezenți la vreun termen indiferent care.

Apelantul mai cu seamă când va fi pârâtul se va întârzi întotdeauna într'un cerc vicios din care va fi imposibil să iasă, se va găsi într'o dilemă neștiind ce să prefere: anulabilitatea sau tardivitatea apelului.

Cred că va proceda mai prudent dacă nu va aștepta în nici un caz să i se comunice copie de pe hotărâre, deoarece art. 41 nu se aplică decât sentințelor, va apela conform art. 162 legea judecătorilor ruse în termen de o lună dela pronunțare.

Mai departe se va proceda tot conform procedurii în vigoare, judecătorul va dispune conform art. 165 proc. civ. rusă să se trimită copie după apel intimatului iar dosarul se va înainta Tribunalului.

Acum se vede marea greșală provenită din lipsa de cunoștință a legiuitorului, căci obligă pe Tribunal să judece conform procedurii accelerate, fără ca să fi făcut toate pregătirile necesare arătate la cap. V.

În adevăr în capitolul acesta se prevăd o serie de măsuri absolut necesare în vederea judecării apelului; este un sistem destul de complicat pentru ca părțile să-și comunice dovezile una alteia.

Apelantul trebuie să alăture copie de pe acte, copie după hotărâre, intimatul trebuie să răspundă prin întâmpinare în termen de 20 zile dela primirea copiei după apel și a actelor.

Dacă nu s'au îndeplinit toate aceste formalități toată seria aceasta pregătitoare apelului, va fi imposibil să se judece în apel după sistemul procedurii accelerate.

S'a demonstrat de mai multe ori cu destulă competență că dispozițiunile cap. V nu se aplică la apelurile contra cărților de judecată, iar după procedura civilă basarabeană, nici nu este posibil să se aplice căci acel împrișnat care ar aștepta să i se comunice copie după hotărâre, ar pierde termenul de apel și tardivitatea este în tot cazul o sancțiune mult mai gravă decât decăderile rezultate din lipse celorlalte formalități despre cari voi vorbi imediat.

Așa dar Tribunalul îndată ce va primi apelul fără ca dispozițiile prevăzute în cap. V să fie îndeplinite, va putea să judece conform procedurii accelerate? Desigur că nu. Deoarece intimatul va putea obiecta în primul loc, că nu pot să mă judec căci nu-mi s'a comunicat copie de pe hotărâre și nu mi s'a dat termenul de 20 zile prevăzut de art. 38.

Și atunci ce va face Tribunalul? Cum ese din încurcătură în prezența luptei dintre apelant și intimat, față de această gravă lacună a legii. Dispune Președintele Tribunalului amânarea procesului pentru îndeplinirea formalităților și comunicarea hotărârei actelor și a întâmpinării intimatului? Sau ce va face?

În cazul că s'ar preceda așa, cred că ar fi dăunător intimatului, deoarece amânarea aceasta se face în folosul său și atunci în cursul desbaterilor când intimatul ar cere un termen pentru un caz pentru o probă neprevăzută, conf. art. 43 comb. cu art. 23, în acest caz faptul apare ca o a doua cerere de amânare și el este pus în inferioritate, față cu sistemul când apelul ar fi venit cu comunicările gata făcute dela judecătorie, în care caz cererea de amânare pentru dovezile neprevăzute, ar apărea așa cum este în realitate o primă cerere de amânare și nu ca a doua, fapt care poate influența contra intimatului instanța, de aprecierea căreia depinde admiterea sau respingerea cererii de amânare.

Cred, că cea mai echitabilă soluțiune ar fi aceea care se practică deja în conformitate cu jurisprudențele casei ruse și anume că președintele Tribunalului înapoiază apelul ju-

decătoriei cu arătarea ca să dispue îndeplinirea formalităților de comunicare a apelului și a actelor, comunicări cari există în parte și se fac deja conform procedurii în vigoare ruse art. 164 și 165 și acuma nu ar fi decât o formalitate de comunicare ceva mai complicată însă, sistemul ar putea să rămână; iar după îndeplinirea acestor formalități de către judecător, se înapoiază dosarul Tribunalului pentru judecare.

Eu în nici un caz nu găsesc că Președintele Tribunalului ar putea dispune îndeplinirea formalităților prevăzute de art. 38 sau celelalte dela Cap. V deoarece legea nu-i impune lucrul acesta și el nu o poate face pe cale de interpretare cu formalitățile ce urmează a se face la apelarea sentințelor și apoi în acest caz Tribunalul este Curte de apel, a doua instanță și dacă e vorba să facem analogie, atunci el este în situația Curții de apel care ar primi un apel neregulat contra unei sentințe, și după cum nu s'a gândit nimenea să oblige pe președintele Curții de Apel să îndeplinească formalitățile ce nu-i sunt date în competența sa tot asemenea nu poți să ceri președintelui de Tribunal când el este instanța de apel față de judecătorul de ocol. Cred că soluția aceasta este juridică și pentru vechiul regat și cu atât mai mult va fi pentru Basarabia, unde judecătorul are obligație de a face comunicarea copiei de pe apel și a supraveghea regularitatea introducerii apelului.

Indiferent cine va îndeplini dispozițiunile cap. V fie judecătorul, fie Tribunalul, timpul se pierde și rezultatul este cu totul contrar scopului urmărit de legiuitor, așa că accelerarea nea- dat cu mult înapoi, în loc să privească înainte.

Noi în Basarabia ne-am obișnuit cu asemenea omisiuni doar am mai stat dela 4 August 1921 până la 9 Iulie 1924 și am asistat la conflictele de competență între judecătorii și tribunale pentru acțiunile între 3000—15000 lei, căci uitase să se mărească competența judecătorilor la care se aplică procedura civilă rusă așa că acțiunile acestea la început nu erau primite nici de judecători și de Tribunal.

Cred că și de data aceasta judecătorii din Basarabia vor găsi cea mai bună soluție pentru a complectă legea ei fiind acum obișnușiți.

RECURSUL

Această cale de atac contra cărților de judecată este o inovație pentru Basarabia, deoarece ea nu a existat până la 1924, când a fost introdusă pentru prima dată prin legea din 9 Iulie, cu care ocazie legiuitorul a rămas foarte surprins atunci când a primit din Basarabia noutatea știrii prin telegraf, legea fiind deja depusă la Cameră și a trebuit modificată fulgerător deci incomplect pentru a salva cel puțin aparențele, căci se depusese proiectul de lege cu un singur articol în care numai anunță introducerea recursului lăsându-l pentru rest nereglementat, astfel că dacă ar fi rămas așa, atunci avea dreptul să facă recurs dar nu știa unde, pentru cari motive, și în ce termen; telegrama dată de mine pentru ca legea să fie complectată a folosit în sensul că s'au mai adăugat încă trei articole arătându-se termenul, instanța și motivele, însă au rămas alte neajunsuri de care nu a avut încă cunoștință legiuitorul și, pe care le poate afla oricând ar voi, dacă ar crede necesar; dar el în loc să caute mijlocul de a înlătura lipsurile le-a consfințit încă odată prin legea accelerării, motiv care m'a determinat pe mine să amintesc despre legea de mai sus a majorării, competenței judecătorilor din Basarabia.

Precizez arătând că art. 60 din legea accelerării judecătorilor nu face altceva decât să mărească competența judecătorilor Basarabene până la 50.000 în primă instanță și 5000 în ultimă instanță, iar tutelele până la 100.000.

În felul cum s'a reglementat recursul și prin această lege, putem spune că el nu există de fapt, sau în tot cazul devine iluzoriu.

Nu mai vorbesc de faptul că populația Basarabiei este o-

bișnuită cu sistemul ce eră până acum în vigoare ca toate hotărârile judecătorești să fie date numai cu drept de apel și aceasta în termn de o lună dela pronunțare sau comunicare după cum pârâtul a fost față sau lipsă; inconvenientul, confuziunea pentru părți provine de acolo că, și după această lege apelul rămâne tot cu termenul de o lună, iar recursul în termen de 5 zile. Cel ce a fost la anul din termene și lipsește la ultimul când se pronunță hotărârea se consideră că este dată în preeznța sa (contrariu sistemului judecătorilor din vechiul regat), deci termenul de recurs curge din ziua pronunțării, or diferența aceasta între apel și recursul introdus acum nu o pot cunoaște părțile; cei mai mulți continuă să creadă că au termenul de o lună prin faptul confundării recursului cu apelul.

Să admitem cazul că partea ar fi inspirată și ar veni la timp, sau judecătorul îi va atrage atenția părții interesate să facă recursul în termenul de cinci zile.

Cum îl va face?

Recursul se bazează pe motive de drept, exces de putere, incompetență, violare de legi, omisiune esențială și denaturare de acte, deci urmează ca mai întâi să ai hotărârea ca să cunoști motivele, altmintreli nu le poți ghici pe toate.

Ei bine, lucrul acesta așa de firesc pentru toată lumea, legiutorul îl nescotește, deoarece în timp ce obligă pe impricinat să depună recursul în 5 zile, judecătorul are 7 zile termen pentru redactarea hotărârei conform art. 141 din procedura civ. rusă.

Ce bine eră dacă legiutorul ar fi cunoscut articolul acesta cel puțin acum cu ocazia legii de accelerare, în care caz n'ar fi repetat greșala din 9 Iulie 1924, adică n'ar fi perseverat.

Dar ce-i pasă. Legea-i făcută din cabinet cu ușile închise și e bună tot numai pentru cabinet.

F. FILIPESCU,

Avocat, din Cetatea Albă

Se aplică legea de accelerare la ancheta în futurum?

Din haosul de chestiuni la care a dat naștere legea accelerării chestiunea modului cum are să se introducă o anchetă în futurum sub regimul acestei legi poate opri un moment atenția pacticianului. Dacă cererea de anchetă în futurum prevăzută de art. 66 al. 4 procedură civilă se introduce după normele unei petițiuni banale fără nici o indicațiune specială, sau dacă sesizarea Trib. pentru rezolvarea unei asemenea cereri are să se facă cu formele și aprobările destul de greoaie ale noiei legi de accelerare, formează obiectul rândurilor ce urmează.

1. Soluțiunea problemei ne va fi dată în primul rând de caracterul juridic al cererii de anchetă în futurum.

În mod hoarrit legea accelerării se aplică numai în materie contencioasă. (Art. 54 al. 1). Din acest punct de vedere putem afirma deci că ea nu se va aplica anchetei în futurum, întrucât aceasta are un caracter grațios.

Este drept că chestiunea naturii juridice a anchetei în futurum formează o problemă foarte controversată, că multe sunt sistemele pe care în special doctrina le-a făurit, pentru a da o rezolvare mulțumitoare acestei chestiuni, dar din analiza acestor sisteme, cel mai conform intențiunii legiutorului și mai serios îmbrățișat din jurisprudență ne pare a fi acela care hotărăște că ancheta în futurum are un caracter grațios. (A se vedea asupra acestei chestiuni: C. Iuliu, Caracterul juridic al

anchetei în futurum, *Dreptul* 1921, pag. 313; *idem* nota Pand. Rom. 1923, III, 38; D. Alexandresco, nota „Pand. Rom.” 1923, II, 1923; Dem. Polihron, nota „Pand. Rom.” 1925, III, 33 ș. u.; Calmanovici și Wagner *idem, idem*; G. Iuliu, *idem, idem*).

Din însuș textul art. 466 al. 4 procedura civilă constatăm că prin ancheta în futurum se urmărește nu stabilirea unei chestiuni de drept, ci a unei situațiuni de fapt, constatarea unei stări de lucru care întru nimic nu precizează drepturile părților cari pot ori când la angajarea procesului de fond să facă contra dovezile pe cari le au, deoarece ancheta nu constituie o autoritate de lucru judecat.

Art. 104 pr. civ., sediul procedurii grațioase arată clar și fără posibilitate de discuții că cererea în justiție de natură contencioasă este numai cea prevăzută de al. prim din articolul 66, căci numai potrivit acestui aliniat se stabilește „un drept potrivit față cu părțile”; al. 4 este exclus din această definiție eliminatorie și deci bazați pe însuși textul de lege hotărâm cu adâncă convingere că ancheta în futurum are un caracter grațios.

Faptul că constatarea se face prin mijlocirea justiției și cu citarea părților nu schimbă caracterul grațios al acestei acțiuni, justiția având aci un efect pur tutelar pentruca proba ce se face să aibă caracterul de imparțialitate de care prezenta justiției îl poate imprima. (Glasson & Tissier proc. civ. ed. III, tom. I. pag. 29).

„Considerând, spune Trib. Com. de Ilfov, că este indiscutabil că toate aceste constatări nu au de loc un caracter contencios, căci nu se aduce cu această ocaziune în discuția justiției drepturi litigioase între părți, ci se face pur și simplu o constatare de care liberă e partea care a cerut-o să se servească sau nu”. Sentința din 6 Aprilie 1913 „Dreptul” 1913 pag. 39).

Nici faptul că părțile sunt citate nu schimbă caracterul instanței de anchetă în futurum, dovadă e art. 104 al. II pr. civ. „Chemarea ambelor părți interesate la efectuarea anchetei în futurum nu dă caracterul de contencios unei asemenea hotărâri. Legiutorul nu a voit prin aceasta decât ca cercetarea să se facă sub controlul ambelor părți pentru o garanție pentru ele în procesul ce se va intenta în viitor când numai atunci afacerea ar lua caracterul de contencioasă”. (Apel Galați sec. 1, 7 Nov. 1911, președinte V. Tătaru, „Cur. Jur.” 3-912 pag. 32). Pe acelaș motiv precum și pe considerentul că prin ancheta în futurum nu se stabilește un drept potrivit Trib. Vaslui hotărăște prin sentința din 22 Mai 1909 redactată de d-l D. Volanschi („Dreptul” 39-910) că ancheta în futurum face parte din procedurile cu caracter grațios.

În acelaș sens Trib. Dâmbovița sec. II. 14 Mai 1924 „Jurisprudența Generală” 1924 sp. 1184.

Construcțiunea juridică a procedurii de urmat într-o anchetă în futurum ne duce evident la acelaș soluțiuni. Iată ce spune în acest sens Glasson Précis de Procedure civ. ed. 1902 I, 39: On appelle juridiction gracieuse celle qui s'exerce en dehors de tout procès. Elle consiste en actes plus ou moins solennels qui s'accomplissent devant le tribunal ou qui fait le tribunal lui-même. La juridiction gracieuse suppose donc certains actes que la loi entoure de la protection de la justice. Come il n'y a pas procès, il ne saurait être question de reconnaître aux décisions qui interviennent l'autorité de la chose jugée

et, par cela même ele ne sont susceptibles d'aucune voie de recours“.

2. Independent însă de caracterul juridic al anchetei în futurum din însuș spiritul legii de accelerare rezultă că este imposibil de admis ca această lege are să se aplice în întregime și anchetei în futurum.

Una din condițiunile cerute pentru a se admite o anchetă în futurum este urgența. De multe ori o zi, un ceas chiar de întârziere în efectuarea anchetei face ca ea să devie cu totul iluzorie. De aceea uneori situațiuni de fapt cer și judecata apreciază ca toate formalitățile (Citarea părților, discutarea cererii, jurământul experților, efectuarea anchetei) să se facă în tempo vertiginos. Nu ar fi a înlătura însăși rațiunea acestei instituțiuni dacă am cere ca în prealabil să facem comunicarea copiei după acțiune și a tuturor actelor, de care solicitatorul cererii de anchetă se folosește, să așteptăm opt zile libere (art. 4 al. III legea accelerării) pentru ca pârâtul să-și depue întâmpinarea și după aceea d'abia să se efectueze ancheta? Este inadmisibil.

Art. IV legea accelerării spune „Președintele îndată ce primește cererea de chemare în judecată ordonă să se comunice” Or, cererea de anchetă în futurum, numai chemare în judecată nu este. Deci numai la cererile în judecată, la cererile cu caracter contencios se vor aplica dispozițiunile capitolului II din legea de accelerare.

În ce privește modul cum cererea de anchetă va fi formulată, se vor ține seamă numai pentru această chestiune, dispozițiunile art. I legea accelerării. În adevăr „orice cerere înaintea unui Tribunal se va face printr-o petiție către Președintele Tribunalului” (art. 68 pr. civ.). Elementele pe care această cerere trebuie să le întrunească erau înainte de legea de accelerare indicate de art. 69 pr. civ., pe care solicitatorul unei anchete în futurum trebuia să le aibă în vedere. Art. 69 pr. civ. fiind abrogat și înlocuit cu art. 1 legea de accelerare, evident că în formularea cererii de anchetă, se vor ține în seamă normele acestui text și anume numai litera A până la D.

Nu este necesar să indicăm în cererea de anchetă în futurum „probele pe cari se sprijină fiecare capăt de cerere”, deoarece pe deoparte însuș obiectul, capul de cerere, al cererii de anchetă este o probă, iar pe de altă, cerința aliniatului E din art. 1 este prescrisă în vederea schimbului de întâmpinări de care vorbește art. 4 legea accelerării și care am văzut că se aplică numai cererilor de chemare în judecată.

În rezumat deci legea de accelerare nu se aplică cererilor de anchetă în futurum decât în ceea ce privește modul cum cererea de anchetă va fi redactată.

De altfel din însăși explicațiunile date de d-l Gr. Procopou raportorul legii la Senat (legea de accelerare ed. oficială pag. 202), rezultă că cererile de anchetă în futurum intră în excepțiunile prevăzute de art. 53 legea accelerării, că deci nu are a fi supusă formalităților din această lege.

M. RAPAPORT

Avocat

Judecarea cererii de suspendare după legea accelerării

În Curierul Judiciar No. 41 din 1925, d-l avocat M. Vitu adnotează cu cunoscuta-i competență în materie, două deciziuni ale Curții de Apel București secțiile a III-a și a I-a date asupra cererilor de suspendare a execuției provizorii.

Fără a contesta dificultățile procedurale la care dă loc o asemenea cerere din cauza obscurității textelor și a inadvertenței dispozițiilor formale, ne vom permite totuși a nu fi de acord cu autorul adnotației, asupra punctului 1.

D-sa se întreabă cu îngrijorare dacă Tribunalul este sau nu autorizat după ce a pronunțat execuția provizorie, să suspende această executare.

Dubiul d-sale se explică prin pătrunderea excepțională de care dă dovadă în lucrarea sa asupra acestei legi, pătrundere care-i furnizează argumente atât de puternice de o parte și de cealaltă, încât cu drept cuvânt d-sa ca și Descartes pune bazele raționamentului nu pe silogism care poate fi fals, ci pe îndoială. Ea singură este totdeauna incontestabilă.

Cred că argumentul capital care ne indică instanța competentă se poate trage din însuși textul art. 42 al. 2.

Din moment ce cererea de suspendare se poate introduce nu numai la Tribunal dar și la Curte dacă dosarul se află acolo, este evident că trebuie exclusă competența Tribunalului de a statua asupra ei și că introducerea ei la Trib. nu are alt rost decât acela de a fi trimisă tot la Curte.

Dacă am admite, pentru motivele arătate în punctul 1 al adnotației că Trib. ar putea ordona suspendarea, ar trebui tot odată să admitem că cererea introdusă la Curte odată cu dosarul, să fie retrimisă de aceasta înapoi Tribunalului pentru a o judeca; aceasta, pentru că este tot atât de inadmisibil ca asupra aceleiași cereri să poată statua cu competență două instanțe diferite.

Ori, o atare decizie, nu numai că ar fi contrarie principiilor de drept, dar nu ar rezulta din nici o dispoziție cât de îndepărtată a zisei legi. În consecință, dacă Curtea nu se desizează de cerere pentru a o trimite Tribunalului, urmează — ipso facto — că este competente s'o judece, celiace iarăși — ipso facto — exclude competența Tribunalului.

În afară de aceasta, dacă am extinde alternanța locului de depunere a cererii și asupra competenței instanței, ar trebui să admitem că această competență nu ar fi dictată de un principiu — fie el cât de criticabil — ci de împrejurarea de fapt dacă dosarul se află în fața Tribunalului sau Curții, situație desigur care ar nesocoti oarecum valoarea principiilor.

În fine ce rost ar avea ca Trib. să suspende execuția provizorie pe care tot el a încuviințat-o sau ce rost a avut s'o încuviințeze când tot el o poate suspenda?

Apelul este prin natura lui suspensiv de executare și din moment ce execuția provizorie constituie o excepțiune dată în căderea Tribunalului, prin ce mijloc putem extinde această competență excepțională și asupra suspendării, care este fără îndoială o excepție grefată pe o altă excepție. În lipsă de text relativ, excepțiunea este de strictă interpretare.

Suspendarea conf. art. 68 din Legea Curții de Casație nu poate fi invocată în sprijinul tezei susținute căci recursul prin natura lui nu suspendă executarea, iar atunci când legea înțelege s'o acorde, o face în mod expres și excepțional deci fără posibilitate de extensiune.

În materie de referé se disting două grade de jurisdicție astfel că nu există analogie.

Toate acestea, bine înțeles sub rezerva inadvertențelor procedurale atât de bine evidențiate de adnotator.

I. F. DUMITRESCU

Avocat

Asupra viitorului cod civil

Elaborarea unui nou cod civil e o lucrare grea, care se va termina într'un spațiu de timp lung, știut fiind că în Germania opera a durat 23 ani.

Să se reție că Germania e o țară unitară, pe când România-Mare a moștenit legiuiri deferite, cu mentalități aparte, luate de la alte obiceiuri, alte izvoare diferențiate de spiritul latin care predomină legislația noastră.

Din acest punct de vedere, munca e mai dificilă, trebuind să se ție cont de fiecare provincie, care a trăit secolii plini sub stăpânirea străinului.

Codul nostru civil de la 1864, în graba cu care a fost lucrat, evident că a avut lacune, lipsuri inerente unei atari munci, asta însă nu e o piedică ca pe mormintele alcătuitoarelor lui să se depue recunoștința tuturor, pentru că opera a trăit, s'a acclimatizat și a dat roade.

Jurisprudența, izvorată din concepția superbă a Inaltei noastre Curți de Casație, cu care ne-am mândrit întotdeauna, a mlădiut textele, a transformat și adăugat situațiile juridice, cerute de pașii evoluției făcând operă utilă continuă, evidențiind lipsurile și impunând modificările viitoare.

Lumina noului cod civil care va răsări pe plaiurile României-Mari, trebuie să împrăștie o undă de dreptate către toți, pentru ca și străinii să ne iubească.

Codul unificării să apară ca soarele pe întinsul unui pământ câștigat cu sacrificiul a 800.000 morți, al căror eroism sublim a servit și altora nu numai nouă.

Cred că trebuiesc evidențiate toate controversele și lipsurile ivite în practica juridică, pentru ca lumina ce va răsări să nu fie pătată cu nimic.

Să ne aducem aminte de marele și eternul civilist Dimitrie Alexandresco, cel mai aprig muncitor pe arena juridică, ale cărui note — deși mort — continuă să apară prin reviste, ca o minune, dându-ne impresia că el trăiește încă, al cărui puls spre lucru, jertfă și abnegație, ne îndeamnă la muncă pe ogorul dreptului românesc.

— În materia tutelei s'a constatat mari abuzuri săvârșite cu administrarea averii minorilor de către tutori, fie ei chiar părinți, deci, controlul justiției trebuie să fie mai aprig, iar sancțiunile mai severe.

Codul vorbește de plasarea excedentelor veniturilor, de ce nu și a *capitalului*? Art. 401 prevede în ce mod se va întrebuința capitalul derivat *dintr'o vânzare*, dar despre alte capitaluri nu dispune nimic.

S'au constatat mari fraude în dauna minorilor, iar Franța, eternul far conducător, are legea din 1880 care împiedică volatilizarea avutului incapabilului.

Alt inconvenient e cu vânzarea bunurilor mobile.

Tot în Franța răul este remediat, creându-se legea din 6 Aprilie 1910, care prevede autorizarea justiției pentru înstrăinări mobiliare în valoare peste 1500 franci.

Minoritatea e o problemă socială gravă, iar atenția legiuitorului în această privință nu trebuie abătută o clipă, dela ceea ce reclamă ordinea publică și interesul unui neam!

Nu există armă mai puternică în contra tendințelor anarhice, ca dreptatea, ea trebuie să răsară atât din faptele oamenilor cât și din litera legii.

Codul civil zice că mama care se recăsătorește pierde dreptul de folosință legală, pe când tatăl nu, iar dacă faptul este așa, se naște o întrebare: dreptate este aceasta?

Nici chiar dacă căsătoria a doua se dizolvă, uzufructul nu renaște.

Azi, când problema feminismului bate la ușa legiuitorului, când femeile care ne-au crescut și educat, își cer dreptul la viață, când războiul uriaș trebuie să facă dreptatea să pulzeze

prin toate faptele unui neam, e timpul cred ca să aplicăm soților egalitate de tratament în privința uzufructului.

Două texte, 335 și 345 c. civ., ating în mod inadmisibil azi demnitatea și prestigiul femeii.

Codul e prea vechiu, nu mai corespunde timpului, mai ales noiei mentalități eșite din incendiul războiului European, iar articolele care stau înfipte ca un cui într'o lege de armonie socială, trebuiesc șterse, rămânând ca o amintire a trecutului.

Aceste articole crează femeii o incapacitate din cauza sexului, nu a căsătoriei, iar știința și faptele dovedesc că ea, sub raportul muncii sau capacității mintale, dacă încă nu s'a ridicat la înălțimea bărbatului, este suficient de aptă ca să nu mai aibă nevoie de dispozițiuni codificate care înjosesc și coboară aureola ce se cuvine femeii, ținută în lanțul unei legislații care a trăit destul!

Noul cod civil trebuie să prevadă revocabilitatea legatelor pentru surveniența de copii.

Sunt cazuri când, totuși partea se găsește în imposibilitate de a-și manifesta voința. Ex.: când testatorul sucombă puțin timp după ce a făcut testamentul, iar ulterior soția-i naște un copil înăuntrul termenului legal, când prezumțiunea iuris et jure pater is est quem nuptiae demonstrant devine aplicabilă.

Posibilitate de revocare nu mai are autorul, fiind decedat.

De sigur că dacă trăia, sentimentul de afecțiune naturală îi dicta să-și schimbe dispoziția, iar aceia ce s'a admis la donațiuni, nu există la testamente pe motivul că acestea fiind revocabile, testatorul are posibilitatea să-și modifice voința.

Totuși, vedem că sunt cazuri când autorul nu mai poate uza de dreptul ce-i acordă codul și întrucât faptul crează o situație nedreaptă pentru copil, revocarea legală trebuie să existe.

Din codul civil trebuiesc eliminate toate acele cuvinte inutile care produc vederi diferite, interpretări variind de la o instanță la alta producătoare de dezorientări turburătoare.

Astfel, art. 803 zice că substituțiunile fidei-comisare sunt prohibite. În art. 804 însă permite substituțiunile *vulgare*.

Iată o contradicție!

De unde, în art. 803 se declară expres proibirea, celalt articol o permite. Evident, este o nuanță între ambele instituțiuni.

Substituțiunea însă nu e tot una cu substituțiunea fideicomisară cum susține legiuitorul în art. 803, pentru că sunt fideicomise valabile.

Aceea ce e prohibit este obligația de a conserva și remite la moarte bunurile altei persoane, orice alte dispozițiuni de a predă lucrul imediat sunt valabile.

Dar art. 803 nici nu spune nimic în privința duratei de timp, adică când să aibă loc predarea, în cursul vieții ori la moarte, iar jurisprudența a creat și adăugat lipsurile acestui text care a dat atât de muncă juriștilor.

Textul trebuie modificat în așa mod, ca să nu mai existe în doctrină norme de interpretare așa de variate.

Tutorul poate intentă singur orice acțiuni civile mobiliare spre a apăra averea minorului, dar pentru o acțiune imobiliară, îi trebuie autorizarea consiliului de familie.

Azi însă când valorile mobiliare se ridică la sume fantastice, nu mai e nici o rațiune ca să se facă această deosebire, dacă e vorba de apărut realmente patrimoniul incapabilului.

Protecția minorității trebuie să fie una din preocupările sociale de cea mai mare importanță, fiindcă chiar criminalitatea are la bază o slabă îndrumare a orfanilor cărora le lipsește atenția ce li se cuvine din partea organelor însărcinate cu privegherea lor.

Trebuiesc păzite cu luare aminte valorile imobiliare și mobiliare lăsate de părinți orfanilor, iar tutorii să fie observați îndeaproape.

Apoi, să nu neglijăm latura morală a culturii și educației minorilor.

Copiii sunt baza viitorului patriei, ei trebuiesc îngrijiți cu ochii deschiși, nu lăsați la răspântia celei mai dureroase nepăsări.

Codul nu apără minoritatea suficient, iar patrimoniile orfanilor se pot evaporă cu cea mai mare ușurință.

Nici o constrângere n'avem în contra tutorului dativ care refuză să dea contul anual, iar faptul său nu întotdeauna are elementele art. 330 c. p. ca să poată provoca o condamnare, pentru amendare și exemplaritate.

Judecătorul de ocol are de administrat patrimoniile unor epitropii, al căror număr pe alocuri trece peste 1000. Cu multiplele și variatele ocupațiuni ce le are, îi este imposibil să se ocupe amănunțit de ele. Sunt scăpări din vedere datorite lipsei de timp ce par nimicuri, dar care sunt fatale micilor nevinovați, asupra cărora societatea întinde adesea ori o protecție prea slabă, spre a salvă integral averile minorilor de focul nepăsării și răutății omenești.

Se impune o atenție părintească, patriotică și umanitară din partea întregii societăți.

Deasupra desfrâului și insensibilității morale la umbra căroră se distrug averile copiilor fără părinți, e nevoie de ridicat o stavilă, mai puternică decât inconștiența aceloră cari fură banul orfanului, spre a imprima altă mentalitate tutorului rudă sau străin, administratorul averii celui dat conducerii lui.

Emanciparea crează minorului o situațiune care e foarte departe de adevăratul interes ce trebuie avut în vedere dacă e vorba să apărăm realmente viitorul unei vieți, care încă are nevoie de ochiul celor din apropiere.

Codul civil german a suprimat emanciparea, iar minorul nu se poate căsători înainte de 21 ani. E și logic, pentru că instituția căsătoriei nu e o jucărie, iar greutățile și răspunderile ce le ocazionează, nu pot fi garantate cu cei 18 ani ai unui copil!

Care e situația actului făcut de interzis fără a fi îndeplinite publicațiunile cerute de art. 488 din codul civil?

Legea n-o spune.

Două interese sunt în joc, al incapabilului și a terților.

Codul nu lămurește situația actelor făcute anterior pronunțării interdicției, iar în conflictul ivit ne conducem după dreptul comun, adică cine atacă actul trebuie să facă dovada nebuliei.

Deci, precizări se impun!

Copilul natural!

Războiul european, în sângele căruia s'a plămădit dreptatea popoarelor, trebuie să aducă o alinare bastarzilor pe care urletul secular al societății și disprețul nemeritat al celor mulți, îi tot înlătură de la situația care aiurea li s'a dat prin lege.

De veacuri își strigă durerea, dar zădarnic, mentalitatea și concepțiile vechi sunt mai puternice, că greu se desprinde noul răsărit care trebuie să lumineze dreptatea copiilor mulți și nevinovați.

E drept că familia se va resimți, că fatal vor interveni greutăți prin introducerea unora în căsnicia conjugală, că ideea de morală veche își va vedea temeliiile clătinate, dar cel puțin legea și timpul vor întronă marea și adevărata moralitate, care va formă ziduri mai puternice ca ale tuturor așezămintelor de ieri.

Azi bărbații înșală femeile, le fac promisiuni, se leagă prin jurăminte că le vor lua în căsătorie, pe urmă le lasă și în ce hal încă, înfiorate de consecințe, mergând până la crimă din cauza prejudecăților sociale.

Ba o și insultă râzând de ea. Da ce, numai cu mine ai umblat? Așa cel puțin am auzit zicându-i-se de către un ha-

rabagiu unei servitoare care cedase îmbătăta de promisiuni, cerând rușinată numai 1500 lei pentru cheltuelile facerei.

În ce lume trăim?

Pentru ce nu dăm jos crusta de bestialitate ce acoperă ființa umană, peste care zădarnic cade ca petalele de flori altruizmul religiei creștine?

De ce rămânem surzi la vaetul orfanilor, al declassaților și viitorilor criminali ce ne strigă de la răspântia străzilor?

De ce întoarcem capul la atâtea dureri vii care distrug și îndepărtează sufletele de la flacăra dreptății creatoare?

Nu vă temeți de urmări!

Legea nouă va biciui moravurile, bărbații vor ști ce-i așteaptă și, calculând consecințele, vor preferă să se însoare, să fie mai corecți, nu mincinoși și șarlatani.

Creați legea și faceți ca să răsară pe nemărginirea nepăsării actuale, noua justiție, care va formă alt suflet omului viitor!

TRAIAN ROMULUS SCRIBAN

Președintele Judecătoriei Herța-Dorohoi.

INALTA CURTE DE CAS. și JUST. S. UNITE

Audiența dela 5 Noembrie 1925

Președinția d-lui GH. V. BUZDUGAN, Prim-președinte

General Gh. Manu cu Cassa Centrală a Improprietării

Decizia No. 19

Comitetul agrar. Instanța de recurs. Constituționalitatea dispozițiunilor art. 37 legea agrară și art. 1 legea dela 25 Martie 1925. Art. 103 Constituție. Art. 37 legea agrară, art. 2 și 299 legea organizării judecătorești.

Din desbaterile parlamentare rezultă că ideea care a determinat ca dreptul de recurs să fie de ordin constituțional, a fost aceea de a împiedica pe viitor ca prin legi ordinare să se ridice acest drept.

Legiuitorul constituant nu a înțeles însă să atribuie Curții de Casație competența de a statua ca instanță de recurs și să desființeze competența ca atare pe care o aveau și o exercitau alte instanțe ca: Tribunalele pentru afacerile dela jud. de ocoale, comitetul agrar, în materie de expropriere. De aceea chiar s'a trecut în textul respectiv din Constituție „recursul în casare“, nu „în casație“.

Din modul cum a fost organizat comitetul agrar și din rolul ce i s'a atribuit ca instanță de control al judecării instanțelor de fond, sub raportul exactei aplicări a legii, rezultă că el îndeplinește, excepțional, în materie de expropriere agrară, rolul unei instanțe de casare, — ceea ce se confirmă și prin art. 2 și 299 legea de organizare judecătorească și legea din Martie 1925, prin care s'a extins competența lui și la exproprierile din Basarabia.

Prin urmare disp. art. 37 legea agrară și 1 legea dela 25 Martie 1925, nu ating nici un principiu de ordin constituțional.

Curtea,

Ascultând citirea raportului d-lui consilier Al. Alessiu; pe adv. Birnberg în susținerea neconstituționalității legii din 25 Martie 1925; pe d. avocat Androniu pentru constituționalitatea legii și d. procuror general Stambulescu în concluziuni în acest din urmă sens, și

Deliberând,

Având în vedere incidentul de neconstituționalitatea art. 37 din legea agrară și art. 1 din legea din 25 Martie 1925, relative la extinderea competenței Comitetului agrar, incident trimis de Secția III-a

a acestei Curți în judecata Secțiunilor Unite în conformitate cu art. 103 din Constituție ;

Considerând că din desbaterile parlamentare referitoare la art. 103 din Constituție rezultă că ideea care a determinat noul principiu constituțional că dreptul de recurs în casare este de ordin constituțional, a fost aceea de a împiedica, pe viitor, ca prin legi ordinare să se ridice acest drept, privit ca indispensabil pentru a asigura legalitatea hotărârilor judecătorești ale instanțelor de fond și care în trecut, fusese suprimat prin diferite legi speciale.

Că este iarăși lămurit în desbaterile parlamentare, în special prin declarațiunile formale ale raportorilor Constituției la Cameră și la Senat și ale Miniștrilor de Domenii și de Justiție, — că legiuitorul constituant, proclamând noul principiu relativ la dreptul de recurs, n'a înțeles însă să atribuie exclusiv Curții de Casație competența de a statua, ca instanță de recurs și să desființeze „ipso facto” această competență a altor jurisdicții, cari la acea dată o aveau și exercitau această misiune ca: Tribunalul pentru afacerile definitiv judecate de judecătoriale de ocoale și Comitetul agrar în materie de expropriere agrară pentru întreaga țară afară de Basarabia ; că, de aceea tocmai pentru a se concretiza mai bine ideea menținerii acestor instanțe de recurs excepționale în vederea celerității judecării, — s'a introdus formula nouă de recurs în casare, nu în casație, spre a se indica mijlocul legal de atac, nu instanța chemată a judeca.

Considerând că se susține fără temei, că Comitetul agrar n'ar îndeplini totuși, în condițiunile procedurii sale de judecată, funcțiunea de instanță de recurs, căci, în adevăr, din modul cum a fost organizată această instituție, din rolul ce i s'a atribuit de instanță de control al judecării instanțelor de fond, sub raportul exactei aplicațiuni a legii, prevăzându-se formal că Comitetul agrar numai dacă admite, în principiu, cererea de revizuire pentru violare de lege, pășește la judecata în fond, — întocmai cum precedează Tribunalele când judecă ca instanțe de recurs, — rezultă învedereat că Comitetul agrar, îndeplinește excepțional, în materie de expropriere agrară și rolul unei instanțe de recurs în casare, în concordanță cu intenția legiuitorului constituant, lucru ce se confirmă atât prin art. 2 și 299 din legea organizării judecătorești cât și prin legea din Martie 1925 care a extins competența Comitetului agrar și la expropriările din Basarabia, a căror judecată, în lipsa acestei legi speciale revine Curții de Casație ca instanță de drept comun în materie de recurs.

Că, în aceste condițiuni, legile în discuțiune ne atingând nici un principiu constituțional, incidentul privitor la neconstituționalitatea lor este neîntemeiat și astfel fiind urmează a se restitui dosarul cauzei Secțiunii a III-a a acestei Curți spre a statua și decide asupra admisibilității recursului introdus.

Pentru aceste motive, Curtea respinge ca neîntemeiată excepțiunea de neconstituționalitatea legii din 25 Martie 1925 care atribuie Comitetului agrar competența exclusivă de a judeca recursurile în materie agrară.

A apărut în editura „Curierul Judiciar” :

— DESPRE SUCCESIUNI, (ediția II-a) de d. N. Jac. Constantinescu, consilier la Curtea de Apel din București, (revăzută și completată cu doctrina și jurisprudența la zi).
Prețul Lei 140

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I
Audiența dela 16 Decembrie 1924

Președinția d-lui EM MICLESCU, Președinte

Ion Calimachi cu Teodora Calimachi ș. a.

Decizia No. 2317

Legea agrară. Rentă cuvenită din expropriere. Coproprietari ai moșiei aflați în proces de împărțială. Președintele Trib. și Tribunalul în apel, nu le pot împărți renta. Art. 74, 75 și 76 din lege.

Președintele Tribunalului și Tribunalul în apel nu sunt compententi a distribui renta rezultată din expropriere între coproprietarii moșiei, în cazul când acești coproprietari se află în proces de împărțială înaintea instanțelor de drept comun.

Intr'adevăr, art. 74, 75 și 76 legea agrară cuprind regule pentru achitarea creanțelor privilegiate și ipotecare, nu și pentru distribuirea ei între coproprietari, în caz de neînțelegere.

Curtea,

Ascultând cetirea raportului făcut în cauză de d. consilier Al. Alessiu, pe d. adv. L. Pilat pentru recurent și pe d. adv. Polizu pentru intimat și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Ion Calimachi contra sentinței 609-924 a Trib. Botoșani, dată în proces cu Scarlat Calimachi și Teodora Calimachi, pentru destribuire de rentă, după legea agrară.

Văzând I-iiul motiv de casare astfel formulat :

„Incompetență și exces de putere.

„Legea agrară în cap. 9 se ocupă de plata prețului și lichidarea sarcinelor, prevăzând în dispozițiile pe care le are că ridicarea numerarului și a rentei nu se poate face decât cu autorizarea președintelui de Tribunal (art. 71) și aceasta pentru motivul că grija legiuitorului a fost, pe lângă eliberarea Statului prin depunerea prețului dar și modul de lichidare al sarcinelor existente.

„Legea nu vorbește nimic de cazul când, fie că ar exista sarcini sau nu, coproprietarii nu sunt de acord asupra împărțirii între ei a prețului consemnat. Concluzia firească este că în acest caz trebuie să recurgem la dreptul comun.

„Atribuțiunile președintelui de Tribunal în această privință sunt strict limitate, căci după ce legiuitorul se ocupă de modul de distribuție al rentei între creditori, în art. 76 al. antipenultim prevede că diviziunea, ridicarea, restrângerea creanței și tabloul de ordine între creditori se fixează prin ordonanță prezidențială conform art. 66 bis pr. civ.

„Prin urmare din moment ce cum e în speță, nu e vorba de creditor, este evident că față de întâmpinarea mea, și de procesul de împărțială intentat de mine anterior datei când renta și numerarul au fost consemnate, președintele de tribunal, cât și Tribunalul era incompetent ca să se pronunțe asupra diviziunii și deci numai printr'un exces de putere. Tribunalul din Botoșani a confirmat ordonanța prin respingerea apelului meu. Întru cât în legea agrară care este o lege specială, nu se găsește o dispoziție derogatorie de la dreptul comun, numai rămâne îndoială că împărțiala prețului între coproprietari nu se putea face pe această cale, ci trebuia să se aștepte tranșarea definitivă a acțiunei de esire din indiviziune.

„In sprijinul celor susținute sunt și dispozițiile art. 163 din regulament care completează legea.

„In adevăr acest text prevede că acțiunile în revendicare sau oricare altele care au de obiect prețul, vor continua să fie judecate de instanțele care le-ar fi judecat dacă nu intervenea exproprierea și după aceleași norme. Numai după ce judecata s'ar fi făcut în mod definitiv cel în drept poate cere partea sa din preț la instanța unde acesta se află depus,

„Prin urmare acest text nu face decât să confirme cele spuse mai sus, că atunci când coproprietarii nu se înțeleg între ei, numai instanțele ordinare sunt competente ca să statueze asupra diferendului.

„Tribunalul face o eroare când în loc de a se referi la al. ultim din art. 163, discută primele dispozițiuni ale acestui text privitoare la acțiunile în revendicare, sau de altă natură introduse asupra pământului expropriat, căci numai în acest caz, Tribunalul este în drept ca să cerceteze seriozitatea acțiunii putând obliga partea la depunerea unei cauțiuni, nu și atunci când este vorba de preț. Tribunalul deci omite a se pronunța asupra acestui mijloc de apărare concludent în cauză.

„Odată ce nici președintele pe cale de ordonanță, și nici Tribunalul ca instanță de apel, nu erau competenți să statueze asupra distribuțiunii prețului între coproprietari, chestiunea incompetenței primând, nu mai rămâne nici o îndoială că cu ocazia acestei judecăți, nu se poate invoca și discuta interesul pe care părțile l-ar putea avea.

„Calea prevăzută de art. 66 bis pr. civ. și adoptată și de legiuitorul agrar, este o cale excepțională, de care nu se poate uza decât în cazurile prevăzute de lege.

„Ori, pe câtă vreme nu era în atribuția Tribunalului ca să împartă între coproprietari prețul rezultat din expropriere, este evident că nu pe această cale se putea discuta interesul pe care îl pot avea și pe care de altfel cred că l-am evidențiat cu prisosință“.

Având în vedere sentința supusă recursului, din care se constată că, prin ordonanța prezidențială Nr. 4337 din 16 Mai 1924, președintele Tribunalului Botoșani a dispus împărțirea pe jumătate, între comostenitorii Ion Calimachi de o parte și Scarlat Calimachi și Teodora Calimachi de altă parte, a rentei depusă de Stat drept preț al exproprierii a 301 ha. din moșia Stănești din jud. Botoșani, propriate indiviză a numitorilor.

Că, împotriva acestei ordonanțe, făcându-se apel la Trib. Botoșani, de către recurentul Jon Calimachi, acesta a susținut că, împărțirea titlurilor și a sumelor respective, provenite din plata terenului expropriat, nu mai eră de atributul unei dispozițiuni prezidențiale, pentru motivul că chestiunea împărțirii drepturilor indivize a lor în acea moșie, eră deja dedusă în judecata instanțelor ordinare, printr'o acțiune de esire din indiviziune pendinte înaintea Tribunalului și ca atare numai acea instanță era îndrituită a decide și împărțirea sumelor.

Că, mai departe recurentul a susținut că Președintele Tribunalului, având o competență limitată în distribuirea prețului, n'ar putea să mai împartă renta, și să o declare indisponibilă până la soluționarea procesului de partaj, pentru că, cu acest mod s'ar sustrage dela dreptul comun o avere supusă deciziunii judiciare.

Considerând că Tribunalul, respingând ca fără interes acest apel, motivează, că în procesul de diviziune care e abia la început, apelantul nu pretinde alt drept de proprietate asupra prețului din expropriere, decât jumătate, adică exact cât i-a atribuit Președintele Tribunalului prin ordonanța apelată și după cum pretinde tot jumătate din moșia Stănești dela care provine prețul exproprierii.

Că, în ce privește renta, ce ar rezulta din partaj, apelantul, azi recurent, poate fi garantat cu privilegiul prevăzut de art. 1741 c. civ. pentru imobile divizate, că pretinsa rentă nu este o creanță născută, ci în totul eventuală și că în afară de renta în discuțiune are deunde se despăgubi din averea intimatilor.

Văzând dispozițiunile art. 76 din legea agrară pentru vechiul regat și 163 din regulamentul de aplicațiune al acestei legi.

Considerând că, art. 74, 75 și 76 din această lege cuprind regulile pentru achitarea creanțelor privilegiate și ipotecare, că însă în speță este vorba de renta cuvenită proprietarilor ce au fost în diviziune asupra bunului expropriat, — proprietari cari se găseseră și astăzi în indiviziune asupra unei averi de moștenire, a cărei împărțală se află pendinte înaintea Tribunalului, — așa că președintele prin ordonanța sa Nr. 4337-924 și Tribunalul, ca instanță de apel, au depășit competența lor, făcând o împărțală a rentei ce se cuvenește proprietarilor, iar nu unor creditori, — atunci mai ales când instanța de drept comun eră sesizată cu operațiunile împărțelii între moștenitori.

Că față cu cele mai sus expuse motivul I de casare fiind întemeiat, recursul urmează a fi admis.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, casează, etc.

NOTA. — Prin art. 76 legea agrară se determină procedura de împărțire a rentei depusă de stat ca preț al exproprierii, prevăzându-se că diviziunea, radierea, restrângerea creanței și tabloul de ordine între creditori se fixează prin ordonanță prezidențială dată în Camera de consiliu de președintele Tribunalului situațiunei imobilului, după cererea creditorului sau debitorului și cu citarea părților.

Procedura distribuțiunei titlurilor de rentă, statornicită prin acest text este un mijloc de lichidare a raporturilor de creanță dintre proprietarii expropriat și creditorii săi ipotecari și privilegiați, tot așa după cum regulile, cuprinse în art. 450—454 cod. pr. civ. și 574—593 din același cod, determină normele de repartitie în concursul de creanțe, ce se poate produce în procedura de ordine, al cărei obiect este împărțirea prețului eșit din urmărirea silită mobilă sau imobilă, pornită contra unui debitor.

Cu drept cuvânt, Inalta Curte de Casație a hotărât că regulile puse prin art. 76 din legea agrară nu pot autoriza pe președintele Tribunalului de cât să stabilească ordinea de preferință între diferitele categorii de creditori, fără, însă, să învestească pe președinte cu dreptul de a procedea la fixarea, pe această cale excepțională, a cotei ce revine fiecărui comostenitor sau indivizar, în cazul când suma depusă de Stat ar urma să fie atribuită mai multor persoane.

Nu mai încapă nici o îndoială că Tribunalul Drohoi s'a investit, ca instanță excepțională în materie agrară, cu o competență, pe care nu o putea avea, de oarece cererile de împărțală nu pot fi soluționate cu prilejul unui tablou de ordine, alcătuit după un litigiu care nu avea de obiect înțetarea stărei de indiviziune.

Este de principiu că toate cererile ce au de obiect împărțala, trebuiesc introduse pe cale principală, ca orice acțiune de drept comun. (Baudry-La-

cantinerie et Wahl, Successions III, n. 2418, Bioche, Dictionnaire de procédure civile et commerciale, ed. 5-a, v. *Partage* n. 92 și *Vente judiciaire d'immeubles*, n. 158; *Garsonnet et César-Bru*, Traité théorique et pratique de Procédure, ed. 3 VII, n. 2845; *Carré et Chauveau*, Lois de procéd. civ. et comm., ed. 5-a, V, chestiunea 2504 bis).

Evident că dacă în speță, titularii prețului ar fi fost de acord, și dacă printre dâșii nu se găseă nici-un incapabil, ei ar fi putut cere prezidentului să întocmească tabloul de ordine cu indicațiunea cotei fiecăruia, conform principiului pus prin art. 730 cod. civ. care prevede că dacă toți erezii sunt prezenți și majori, ei se pot împărți fără să fie supuși vre-unei formalități.

Este, în adevăr, știut că existența și efectuarea partajului poate rezulta, din orice act, care sub orice formă pune capăt indiviziunii. (*Baudry-Lac. et Wahl*, op. cit. II, n. 3038).

Singurul caz, când s'ar putea ca împărțeala să fie adusă în discuțiune înaintea unei alte jurisdicțiuni de cât aceea ce trebuie să statueze asupra operațiunilor partajului, este numai atunci când tribunalul, față de numeroasele incidente și contestațiuni ce pot surveni, trimite afacerea înaintea unui judecător comisar, după raportul căruia judecă contestațiunile (art. 733 c. civ.).

În acest caz, însă, nu se poate spune că partajul ar fi examinat și soluționat de o instanță excepțională, de oarece, este admis în doctrină că procedura excepțională prevăzută, în materie de partaj, prin art. 733 nu este aplicabilă decât numai contestațiunilor ce au de obiect modalitățile procedurale pentru aducerea la îndeplinire a împărțelii.

Judecătorul delegat nu ar putea statua, pe această cale excepțională, asupra chestiunilor în legătură cu fondul litigiului, cum ar fi, de exemplu, calitatea de moștenitor, prescripțiunea acțiunii de împărțeală, restituirea obiectelor deturnate de un erede, cotitatea disponibilă etc. (Cas. fr. civ. 5 August 1868, *Dall. P.* 1868, I, p. 407; Cas. fr. civ. 27 Mai 1889, *Dall. P.* 1890, I, p. 376; Cas. fr. civ. 8 Iunie 1896; *Dall. P.* 1896, I, p. 328; *Aubry et Rau*, ed. 5, X, par. 624, nota 2, p. 171; *Baudry-Lac. et Wahl*, op. cit. III, n. 2432; *Garsonnet et César-Bru*, op. cit. VII, § 2847, p. 641; *Laurent*, X, n. 312).

Din punctul de vedere al competenței, orice cerere în legătură cu diferitele pretenții ce moștenitorii pot avea unii contra altora se îndreaptă la Tribunalul locului unde s'a deschis succesiunea.

Art. 822 din cod. civ. fr., care reglementează competența în materie de partaj, deferind aceste acțiuni, cât și contestațiunile ce se ridică în cursul operațiunilor, Tribunalului locului deschiderea succesiunii, nu a mai fost reprodus în codul nostru civil, de oarece competența, în această materie, a fost reglementară, după aceleași principii, în art. 63 pr. civ.

Această competență atribuită Tribunalului deschiderei succesiunii este pur personală și relativă, astfel în cât părțile interesate pot derogă, prin convențiune, dela dânsa. (C. Apel Douai, 27 Iulie 1905, *Dalloz Pér.* 1907, II, 317; Cas. fr. req. 8 Febr. 1898, *Dall. P.* 1898, I, p. 428).

Se discută în doctrină dacă partajul verbal este valabil.

Se admite, într'o opinie, că dovada împărțelii, în lipsa unui înseris, se face potrivit regulilor de probațiune prevăzute de dreptul comun și că partajul verbal este valabil dacă nu se tăgăduște existența lui sau dacă, fiind vorba de o valoare inferioară sumă de 150 lei, existența lui a fost stabilită prin martori și prezumțiuni.

Această părere, susținută între alții de d-nii Baudry-Lacantinerie și Wahl se sprijină întâi pe argumentul de rațiune că nu ar fi nici-un motiv serios ca legiuitorul să subordoneze existența partajului unui act scris, invocând, în acelaș timp, tradițiunea juridică a vechiului drept francez, a dreptului roman cât și lucrările preparatorii ale codului Napoleon. (Vezi *Baudry-Lacantinerie et Wahl*, Successions, II, n. 2198 cu trimiterele).

Intr'un alt sistem, se susține că partajul nu se poate constata decât numai prin act scris, de oarece art. 729 c. civ. cere formal un *act* de împărțeală pentru ca o nouă acțiune de partaj să devină inadmisibilă. Se atribue în această părere, cuvântului *act* nu accepciunea de act juridic propriu zis, ci de *instrumentum*.

Principalul argument, însă, adus în sprijinul acestei opinii este faptul că partajul făcând să se atribue moștenitorului loturile, printr'o ficțiune a legii încă din momentul deschiderei succesiunii, există un interes general, spre a asigura drepturile terților, ca moștenitorii să nu aibă puțința ca prin împărțeli verbal făcute în mod succesiv, să schimbe situațiunea lor juridică primitivă și pe cale de consecință să determine o corespunzătoare schimbare și în situațiunea terților, cari au contractat cu dâșii. (Vezi pentru amănunte asupra acestui sistem, *Baudry-Lacantinerie et Wahl*, Successions, II, n. 2198 și *Pandectes Françaises*, Répertoire Alphabétique, Succession, n. 6068 și urm.).

Alexandresco crede că pentru dovedirea unei împărțeli anterioare nu este nevoie neapărat de un act scris, de oarece cuvântul *act* din art. 689 c. civ. însemnează aci, ca și în art. 791, însuși faptul juridic, adică convențiunea împărțelii. (Vezi vol. III, partea II, p. 461, nota și p. 492).

În orice caz, însă, dovada partajului poate fi făcută prin mărturisirea sau jurământul părții. (*Baudry-Lac. et Wahl*, op. cit. cu trimiterele; *Aubry et Rau*, ed. 4-a, VI, p. 538, par. 623, nota 9; *Fuzier-Herman*, Code civil annoté, art. 816, n. 83.

TRIBUNALUL COMERCIAL ILFOV, SECȚIA I

audiența de la 23 Noembrie 1925

Judecător unic COMAN NEGOESCU, Președinte

Soc. „Inginer A. Binder et co. cu Victor Legagneux și Beu”

Sentința No. 1818

Societate în nume colectiv. Dizolvare. Omisiuni sau erori în publicațiuni. Publicațiuni tardive. Eficacitatea lor. Dacă pot fi făcute și după intentarea acțiunii în dizolvare. Soluțiune negativă. Dreptul de dizolvare aparține și asociatului administrator cărui îi incumbă facerea publicațiunilor? Soluțiune afirmativă. Art. 91, 94, 96, 97 și 99 c. com.

1. Din moment ce textul art. 99 c. com., care se ocupă cu dreptul de dizolvare al asociațiilor, nu vorbește decât de lipsa publicațiunilor, sus zisul drept nu poate fi recunoscut societăților decât în caz de lipsă totală a publicațiunilor, sau în caz când omisiunile și erorile strecurate în publicațiunile făcute sunt de așa natură încât echivalează cu o lipsă totală de publicațiuni, pentru că în celalt caz când omisiunile și erorile strecurate în publicațiuni, sunt secundare și de minimă importanță, nu există un alt text care să recunoască societăților dreptul de dizolvare, publicațiunile în acest caz existând și art. 99 neputând dar să-și găsească aplicațiune.

2. Art. 99 c. com. conferă asociațiilor dreptul de dizolvare numai în caz când societatea e nelegal constituită pentru că prevăzând aceeași situațiune ca și art. 98, se referă la articolele enumerate de acest din urmă articol, articole printre cari nu figurează și art. 96 care tratează despre publicațiunile actelor modificatoare. Societatea nefiind deci în acest caz nelegal constituită, societarii nu au dreptul de dizolvare.

3. Publicațiunile tardive nu dau naștere dreptului pentru asociații de a cere dizolvarea societății pentru că nu există nici un text în codul de comerț care să prevadă un atare drept. Ba dimpotrivă, art. 97 prevăzând dreptul pentru oricare din asociații de a cere să fie obligați administratorii la îndeplinirea formelor de publicitate, prin aceasta a recunoscut implicit valabilitatea publicațiunilor tardive, căci numai după expirarea termenelor prescrise de lege pentru facerea publicațiunilor, poate fi vorba de culpa administratorilor și de obligarea acestora la efectuarea lor.

4. Publicațiunile nu mai pot fi făcute în mod util după intentarea acțiunii în dizolvare, pentru că asociatul care a cerut dizolvarea a dobândit dreptul de a obține o sentință conform stărei de lucruri din momentul intentării acțiunii, cum și pentru că art. 99 al. II ridicând efectele dizolvării la data introducerii cererii, prin aceasta a stabilit implicit ineficacitatea publicațiunilor făcute după această dată.

5. Dreptul de dizolvare aparține și asociatului administrator pentru că art. 99 conferă acest drept, fără distincțiune, fiecărui din asociații, ceea ce se explică prin considerațiunea că zisul drept a fost înscris dintr'un interes de ordine publică, de a nu funcționa societăți neregulate. Faptul că asociatul administrator, neefectuând publicațiunile, este în culpă, nu poate ridica acestuia dreptul de dizolvare, pentru că acest drept a fost acordat, oricărui din asociații, nu pe ideea subiectivă de culpă, ci pe considerațiunea obiectivă că formalitățile legale de publicitate n'au fost îndeplinite.

Tribunalul,

Asupra acțiunii intentate de „Inginer O. Binder et Co.”, societate incomandită „Concentra”, cu petiția înreg. la Nr. 17664-924, în contra lui Victor Legagneux și Anatol Beu, cum și asupra cererii reconvenționale introduse de Victor Legagneux și Anatol Beu, cu petiția înreg. la Nr. 46489-924, împotriva soc. „Inginer O. Binder et Co.”.

Având în vedere că între soc. „Inginer O. Binder et Co.” de o parte și Victor Legagneux și Anatol Beu, de altă parte, intervine în anul 1923, un contract prin care numiții consti-

tuesc, pe termen de cinci ani, o societate în nume colectiv sub denumirea de „Garajul Concentra, Exploatarea Legagneux și Beu”, pentru exploatarea în comun a garajului din șoseaua Bonaparte Nr. 47, proprietatea societății „Concentra”.

Având în vedere că pentru realizarea scopului acestei societăți, soc. „Inginer O. Binder et Co.” s'a obligat să aducă ca aport în societate, garajul din șoseaua Bonaparte 47; un număr de 11 automobile camioane; depozitul de benzină din curtea garajului; munca personală a componentilor societății și 100.000 lei în numerar;

Având în vedere că prin acțiunea principală, Soc. „Inginer O. Binder et Co.” cere dizolvarea societății și numirea unui lichidator, iar prin cererea reconvențională Victor Legagneux și Anatol Beu solicită a se declară reziliat, din culpă Soc. „Inginer O. Binder et Co.”, contractul de societate cu 200.000 lei daune;

Având în vedere că motivele pentru cari Soc. Binder cere dizolvarea societății sunt următoarele: 1) că afișările și publicațiunile contractului de societate sunt nule întrucât Soc. Binder, unul din componentii societății, a fost arătată că a intrat în compunerea societății, prin emblema „Concentra”, nu prin firma comercială „Inginer O. Binder et Co.”, așa cum art. 91 și 89 din codul comercial prescrie; 2) că chiar dacă s'ar zice că afișările și publicațiunile nu sunt nule, ele în tot cazul, sunt inoperante, fiindcă au fost efectuate după intentarea acțiunii, așa că, date fiind dispozițiunile art. 91, 94 și 99 din codul de comerț, dizolvarea societății tot se impune; și 3) că în orice caz societatea urmează a fi dizolvată și pentru considerația că actul adițional, prin care asociații au sporit capitalul societății, nu a fost depus pentru transcriere și nici afișat și publicat, așa cum art. 96 din codul comerc. prevede.

În ce privește primul motiv,

Având în vedere că după art. 99 din codul de comerț, dreptul de dizolvare este recunoscut societăților numai în caz de lipsă a actului scris și a publicațiunilor prescrise de art. 91 și 94;

Având în vedere că în speță nu se pretinde de Soc. Binder o lipsă totală de publicitate în constituirea societății, pentru că suszislul text să-și găsească fără nici o discuție aplicațiune, ci se învoacă numai — și pentru acest motiv se cere dizolvarea — o omisiune în publicațiuni, constând din faptul că suszisa Societate a fost desemnată prin emblema ei, nu prin firma comercială, așa cum art. 89 impune.

Că în atare situațiune, chestiunea care se pune, e dacă societarii au dreptul de dizolvare și pentru simple omisiuni sau erori în publicațiuni.

Având în vedere că din moment ce textul art. 99, care se ocupă cu dreptul de dizolvare al asociațiilor, nu vorbește de cât de lipsa publicațiunilor, suszislul drept nu poate fi recunoscut societăților decât în caz de lipsă totală a publicațiunilor sau în caz când omisiunile sau erorile strecurate în publicațiunile făcute, sunt de așa natură încât echivalează cu o lipsă totală de publicațiuni, pentru că în celalt caz, când omisiunile și erorile strecurate în publicațiuni sunt secundare și de minimă importanță, nu există un alt text care să recunoască societăților dreptul de dizolvare, publicațiunile în acest caz existând și art. 99 neputând dar să-și găsească aplicațiune;

Având în vedere că dacă aceasta e soluțiunea în drept a chestiunii puse, motivul de dizolvare invocat de firma Binder nu poate fi întemeiat, pentru că nearătarea firmei comerciale a Societății „Concentra” în publicațiuni și desemnarea ei numai prin denumirea „Concentra” nu poate să echivaleze cu o lipsă totală a publicațiunilor, întrucât, dat fiind că scopul urmărit de legiuitor prin dispozițiunea art. 89 al. 1 a fost individualizarea cu precizie a tovarășilor, acest scop este în speță cu prisosință atins, societatea în chestiune fiind cu su-

ficiență individualizată și prin arătarea numai a denumirii și domiciliului ei;

Că astfel fiind zisul motiv nu poate duce la admiterea acțiunii principale.

In ce privește motivul al treilea :

Având în vedere că este cert în speță că actul adițional din 17 Septembrie 1923, prin care, odată cu alte modificări aduse Societății, a fost sporit și capitalul social, nu a fost depus pentru transcriere, și nici afișat și publicat.

Având în vedere că art. 96 din codul de comerț impune îndeplinirea acestor formalități;

Considerând însă că neefectuarea lor nu dă naștere în raporturile dintre tovarăși, dreptului pentru fiecare din ei, de a cere dizolvarea societății;

Că în adevăr, neîndeplinirea publicațiilor cerute de art. 96 nu face societatea nelegal constituită, pentru că art. 98 prevede că societatea nu este legal constituită numai atunci când nu s'au îndeplinit formalitățile prescrise de art. 88, 91, 92, 94 și 95, deci nu și în cazul art. 96. Ori, societatea nefiind nelegal constituită, dreptul de dizolvare prevăzut de art. 99, numai pentru cazul societăților nelegal constituite, nu poate să existe pentru asociați;

Că deși textul aliniatului prim din art. 99 e mai general și pare că ar da asociaților dreptul de dizolvare și în cazul art. 96, deoarece vorbește de lipsa publicațiilor ordonate de articolele precedente, totuși această interpretare nu poate fi primită pentru că art. 99, pus imediat după art. 98, prevăzând aceeași ipoteză ca și art. 98, și stabilind o sancțiune pentru această ipoteză, s'a referit de sigur numai la textele enumerate de art. 98 și deci numai printr'o eroare de redacțiune, dacă nu și pentru a evita o repetițiune a enumerării, a căpătat redacțiunea mai vagă ce o are;

Că prin urmare, nepublicarea actului adițional de sporirea capitalului neconferind Soc. Binder dreptul de dizolvare, nici acest al III-lea motiv nu duce la admiterea acțiunii principale.

In ce privește motivul al II-lea :

Având în vedere că *in fapt* este stabilit, din dosarul de înscrierea firmei, că transcrierea, afișarea și publicarea actului constitutiv al societății a fost efectuată la 19 Aprilie 1924 și că actul constitutiv are data de 14 Iulie 1923;

Că de asemenea tot în fapt se mai constată din dosarul cauzei, că acțiunea firmei Binder pentru dizolvare a fost introdusă la 17 Aprilie 1924;

Având în vedere că *in drept* art. 91, 94, 98 și 99 din codul comercial prevăd că administratorii unei societăți în nume colectiv, pe cale de constituire, sunt datori ca în termen de 15 zile dela data actului constitutiv să depună pentru transcriere în registrul de societăți, un exemplar, în duplicat sau copie certificată, de pe actul constitutiv și extracte de pe acelaș act, cu indicațiunile prevăzute de art. 89, pentru afișare la ușa tribunalului, la Primărie și la bursă; că numiții, pe lângă aceasta mai au datoria ca, în termen de o lună de la data depunerii actului constitutiv la Tribunal, să depună extras de pe actul constitutiv, la fel cu extrasele prevăzute de art. 91, pentru publicare în „Monitorul Oficial”; și că neîndeplinirea acestor formalități, face ca societatea să nu fie legal constituită și dă dreptul fiecărui din societari să ceară dizolvarea ei;

Având în vedere că față cu toate aceste dispozițiuni, cari sancționează cu dizolvarea lipsa de publicitate, și față cu împrejurarea că publicarea actului constitutiv al societății „Garajul Concentra, Exploatarea Legagneux și Beu”, pusă în sarcina Soc. Binder, administratoarea Societății, a avut loc nu numai după expirarea termenelor prevăzute de suszisele texte, dar și după introducerea prezentei acțiuni de dizolvare, trei chestiuni se pun: 1) dacă publicațiunile prevăzute de art. 91 și 94 se pot face și după expirarea termenelor de

ele stipulate; 2) dacă publicitatea efectuată după introducerea acțiunii de dizolvare împiedică exercițiul dreptului de dizolvare ce stă la baza suszisei acțiuni și 3) dacă tovarășul care prin calitatea lui de administrator eră obligat să îndeplinească formalitățile de publicitate este în drept să ceară dizolvarea, culpa de neîndeplinirea formalităților stând de partea lui;

Având în vedere, în ce privește prima chestiune, că deși art. 91 și 94 precizează termenele în cari trebuie efectuate publicațiunile, totuși faptul că aceste publicațiuni au fost făcute după expirarea ziselor termene, nu va face societatea nelegal constituită și nu va da dar naștere dreptului pentru societari de a cere dizolvarea, pentru că nu există nici un text în codul comercial, care să sancționeze în acest mod publicitatea tardivă în constituirea societăților;

Că într'adevăr art. 98 nu spune că societatea e nelegală atunci când publicațiunile au fost făcute tardiv, ci prevede numai că societatea nu e legală înainte de îndeplinirea publicațiilor, iar art. 99 nu prevede dreptul de dizolvare pentru societari și în caz de publicațiuni tardive, ci numai în caz de lipsă de publicațiuni;

Că deosebit de aceasta art. 97 prevede dreptul pentru ori cari din asociați de a cere să fie obligați administratorii societății la îndeplinirea formalităților de publicitate, ceea ce înseamnă că zisele formalități pot fi făcute valabil și după expirarea termenelor prescrise de lege, fiindcă numai din momentul expirării ziselor termene poate fi vorba de obligarea pe cale judecătorească a administratorilor la îndeplinirea obligațiilor lor;

Că prin urmare publicațiunile cerute de art. 91 și 94 pot fi făcute în mod operant și după expirarea termenelor prevăzute de zisele articole;

Având în vedere, în ce privește chestiunea a doua, că art. 99 al. II prevede că efectele dizolvării cerute de un asociat în caz de lipsă de publicațiuni încep a curge din ziua cererii;

Că așa fiind, urmează a se conchide că dacă, după cum s'a arătat, publicațiunile pot fi făcute în mod util și după expirarea termenelor prevăzute de lege, ele însă nu mai pot fi făcute în mod util, după introducerea acțiunii de dizolvare, din partea unui asociat, pentru că, pe lângă dreptul dobândit pentru asociat, de a obține o sentință conformă stărei de lucruri din momentul intentării acțiunii, mai este însă și textul de lege citat, care ridicând efectele dizolvării la data cererii, prin aceasta implicit consideră ineficace publicațiunile efectuate după suszisa dată, și împiedică dar efectuarea lor în mod util;

Că prin urmare, publicațiunile făcute după introducerea acțiunii de dizolvare fiind ineficace, nu pot împiedica exercițiul dreptului de dizolvare din partea asociatului și nu pot face acțiunea, derivând din acest drept, neîntemeiată;

Având în vedere, în ce privește a treia chestiune, că din moment ce art. 99, care se ocupă de dreptul de dizolvare al asociaților în caz de lipsă a publicațiilor, conferă acest drept, fără distincțiune *fiecărui din asociați*, înseamnă că zisul drept aparține și asociatului administrator;

Că de altfel aceasta este și logic căci sancțiunea din textul de lege citat a fost înscrisă nu atât în interesul asociaților neadministratori contra celor administratori, cât mai ales în interesul ordinii publice de a nu funcționa societăți nelegal constituite;

Că nu se poate spune că recunoscându-se și asociaților administratori dreptul de a cere dizolvarea, prin aceasta asociații neadministratori ar fi la discreția celor dintâi pentru că după art. 97 și asociații neadministratori pot îndeplini formalitățile de publicitate, ceea ce înseamnă că pot împiedica dreptul asociaților administratori de a cere dizolvarea;

Că de asemenea nici faptul că asociatul administrator, căruia legea îi pune obligațiunea de a îndeplini formalitățile de publicitate, este în culpă, nu poate să ridice acestuia drep-

tul de dizolvare în caz de neîndeplinirea acestor formalități, pentru că dreptul de dizolvarea societăților, spre deosebire de dreptul de rezilierea contractelor, conferit pe considerațiuni personale, numai părții care nu e în culpă, e conferit fiecăruia din asociați, independent de orice culpă, pe considerațiunea obiectivă că nu sunt îndeplinite formalitățile legale;

Că ceea ce adeverește pe deplin această interpretare e faptul că legea prin art. 266, stabilește sancțiune deosebită pentru culpa asociatului administrator, care nu și-a îndeplinit obligațiunea de a face formalitățile de publicitate;

Că prin urmare, dreptul de dizolvare aparținând și asociatului administrator, acțiunea care naște din acest drept poate fi intentată și de un asociat care are și calitatea de administrator;

Având în vedere, în speță, că dacă acestea sunt soluțiunile în drept ale chestiunilor puse, acțiunea Soc. Binder pentru dizolvarea societății în nume colectiv „Garajul Concentra, exploatarea Legagneux și Beu”, din care face și ea parte, pe motiv de neîndeplinirea formelor de publicitate, este întemeiată, pentru că, după cum s'a văzut, publicațiunile făcute au avut loc după intentarea acțiunii în dizolvare;

Că prin urmare, acțiunea principală cătând să fie admisă, numirea unui lichidator se impune.

Pentru toate aceste motive admite acțiunea principală (cererea reconvențională a fost respinsă pe considerațiuni de fapt).

(ss) Coman Negoescu.

TRIBUNALUL BUZAU SECȚIA II-a

Audiența dela 17 Noembrie 1924

Președinția d-lui AL. ȘTEFĂNESCU, Judecător

Jurnalul No. 9769

Autorizare maritală. Soț reclamant în proces cu soția pârâtă. Autorizarea expresă dată de soț prin însăși acțiunea e suficientă. Nu e nevoie de o autorizare a justiției.

Incapacitatea juridică a femeii măritate e un omagiu adus puterii maritale și o garanție a unității conducerii intereselor familiei.

Autorizarea femeii măritate de a face acte juridice aparține bărbatului; numai în mod excepțional se acordă de justiție când soțul e incapabil, nevrăstnic, închis sau refuză.

Adversitatea de interese în proces nu constituie o derogare dela dreptul soțului de a da autorizarea maritală în mod suficient fără amestecul justiției; această autorizare rezultă implicit din intentarea acțiunii.

Tribunalul,

Având în vedere că Ion Dumitrescu, în ce privește procesul în fapt. — după cum rezultă din dosar și din concluziunile părților, domiciliat în comuna Sibiciu, jud. Buzău, a cumpărat împreună cu soția sa pârâta Ecaterina I. Dumitrescu, prin act sub semnătură privată transcris de Trib. Buzău la Nr. 8919 din 1921, o casă cu locul ei în suprafața de o jumătate de hectar, imobil situat în comuna Sibiciu, pe preț de 15.000 lei. În actul de vânzare s'a arătat de părți că prețul s'a înnumărat deopotrivă de ambii cumpărători. În realitate — pretinde reclamantul apelant — prețul s'a dat numai de acesta, iar soția sa necontribuind cu nimic, a voit să avantejeze printro donație deghizată.

A intentat acțiune în anularea actului de vânzare față de soția sa spre a se anula deci donația deghizată prin care înțelegea să o avantejeze. Acțiunea a fost respinsă la judecătoria de ocol ca nesustinută. Reclamantul soț apelează la Tribunalul cartea judecătorei.

Având în vedere că de pârâta intimată se ridică înaintea Tribunalului chestiunea autorizării sale, susținându-se că în

speță e nevoie de autorizația justiției, iar nu de autorizația soțului care nu este valabilă.

Având în vedere că prin acțiunea de anularea actului, reclamantul își autoriză soția, — că prin urmare chestiunea de principiu asupra căreia are să se pronunțe Tribunalul sa'r formula astfel: Într'un diferend judiciar civil dintre soț și soție în timpul căsătoriei, bărbatul fiind reclamant, iar soția pârâtă, soția ca să se judece valabil cu soțul său, trebuie autorizată de justiție, sau autorizată ce i-o dă adversarul său, propriul său bărbat este valabilă și suficientă? sau mai pe scurt: De cine va fi autorizată femeia când ea pârâtă are a se judeca cu soțul său reclamant interesat personal în proces?

Considerând că chestiunea este discutabilă, controversată, discuțiunea rezidă în fundamentul incapacității juridice a femeii măritate;

Considerând că incapacitatea juridică de care este isbită femeia în timpul căsătoriei, este admisă de codul civil în prim rând ca un omagiu ce legiuitorul a înțeles să aducă puterii maritale din dreptul român. Că această incapacitate sa' mai admis și ca o garanție a intereselor femeii și copiilor rezultați din căsătorie, asigurându-se prin ea unitatea familială.

Considerând că acest scop al legiuitorului este generalmente satisfăcut prin autorizația ce bărbatul dă soției sale ori de câte ori aceasta săvârșește un act juridic.

Considerând că din acest principiu, adică al fundamentului incapacității femeii căsătorite și al modului prin care se atinge scopul avut în vedere de legiuitor când a admis-o, în cod, rezultă alt principiu, anume că în regula generală numai bărbatul autoriză pe femeia sa, iar justiția o autoriză în mod cu totul excepțional. Autorizarea femeii de bărbatul său este regula în această ordine de idei în timp ce autorizarea justiției este excepția. Ca să autorize pe femeie justiția la un act juridic, trebuie să se prevadă de lege expres că pentru acel act juridic nu bărbatul trebuie să-și dea consimțământul soției sale, ci justiția.

Considerând că atunci când reclamantul este soțul, iar pârâta în proces este soția, — căsătoria durând — primul scop avut în vedere de legiuitor când a admis incapacitatea femeii, adică omagiul puterii maritale române, este satisfăcut prin autorizație ce personal bărbatul i-o dă soției de a se judeca.

Considerând că acea autorizație poate să fie expresă cum este în cazul de față, dată prin acțiune poate rezultă și numai din (coprinsul) faptul că soțul a acționat-o în justiție. Acțiunea soțului contra soției sale cuprinde în sine implicit și autorizația acestuia de a se judeca.

Considerând că s'ar putea obiecta — lucru ce face Ecaterina I. Dumitrescu, că prin această autorizație dată de bărbat soției sale, cel de al doilea scop avut în vedere de legiuitor când a admis și legiferat această incapacitate juridică a femeii căsătorite, acela adică de a garanța mai mult și mai temeinic interesele copiilor eșiți din căsătorie și interesele familiei, păstrând și asigurând unitatea familială, nu este satisfăcut, obiecțiune ce s'ar bază pe principiul că nimeni nu poate autoriza în propria sa cauză;

Considerând că această obiecțiune din cauza opozițiunii de interese în care sa'r putea găsi soțul cu copiii și soția sa, este întemeiată, fapt care ar duce la înlăturarea autorizației bărbatului dată soției sale cu care ar fi în proces, ca pârâtă, în timpul căsătoriei și înlocuirea ei cu autorizația justiției;

Considerând totuși că înlăturarea autorizației bărbatului în cazul de față pentru argumentarea arătată și înlocuirea cu autorizarea justiției, ar constitui o violare de lege, deoarece constituind o excepție în felul acesta s'ar recunoaște judecătorului interpret dreptul și posibilitatea de a crea excepții, — principiu inadmisibil. Satisfacerea acestui de al doilea scop prin autorizarea justiției, este o chestiune de lege ferenda, autorizare a justiției care atâta timp cât nu este cristalizată într'un text de lege, nu poate fi admisă (Laurent vol. 3 pag.

172, 173, 174 și 175; Alexandresco vol. I pag. 107—120 inclusiv, Sirey, Les Codes vol. I, pag. 129 și 130).

Că prin urmare, pentru cele de mai sus, urmează a se considera autorizația soțului dată prin acțiunea intentată contra intinței ca suficientă și valabilă.

Pentru aceste motive redactate de d-l Al. Ștefănescu, judecător de ședință Tribunalul consideră ca suficientă și valabilă autorizarea dată de I. Dumitrescu soției sale.

(ss) Al. Ștefănescu, G. Popovici.

Grefier (ss) Drăgulescu.

NOTA. — Obiectul procesului: Ion M. Dumitrescu, intentă acțiune civilă contra soției sale Ecaterina I. Dumitrescu, cerând să se anuleze donațiunea deghizată — sub forma unui act de vânzare — ce a făcut-o soției sale.

Cu ocazia intentării acțiunii la jud. ocol rural Pătârlagele și chiar în petițiunea de intentare a acțiunii, soțul autoriză pe soție ca să stea în proces și să se judece cu dânsul. În instanța de apel soția ridică chestiunea că rău a fost autorizată de soț să se judece în proces cu el; această autorizație nu i-o putea da decât justiția. Tribunalul Buzău, s. I rezolvă, în conformitate cu principiile generale de drept, chestiunea în sensul hotărârei de mai sus.

Intr'adevăr, în principiu, în timpul căsătoriei femeia măritată este lovită de incapacitate juridică. Această incapacitate e fondată pe căsătorie: *e o consecință a căsătoriei*.

În principiu, iarăși în ce privește actele juridice, — capacitatea femeii, nu poate fi completată decât prin autorizația soțului. Această autorizare, scoțim că nu-și are fundamentul numai în puterea maritală a soțului; după teoria codului civil ea apare, mai ales, din necesitatea de a se supraveghea interesele comune ale familiei; — ea derivă, în dreptul modern, și din protecția ce o datorește soțului familiei.

În regulă generală autorizarea se dă de bărbat și prin excepție de justiție.

Codul civil enumără patru cazuri excepționale, unde autorizarea justiției e necesară, deci, unde această autorizare suplinește pe aceea soțului: 1. Când soțul e căzut sub o condamnare criminală, (art. 203); 2. Când e interdict sau absent, (art. 204); 3. Când e nevârsnic (art. 205); 4. Când soțul refuză să dea soției autorizare de a stă în judecată sau de a contracta (art. 200 și 201 și art. 1251 cod. civ.).

Iarăși, prin excepție, femeia n'are nevoie de autorizarea soțului: a) Când intentează acțiune de divorț (art. 222, 223); b) când face cerere de separare de patrimonii (art. 1259 cod. civ. și art. 628 pr. civ.) și c) Pentru când cere înscrierea ipotecei legale asupra imobilului soțului (art. 1756, 1757).

Afară de toate aceste excepțiuni, autorizarea soțului e necesară și suficientă.

Din acest principiu general de drept, dezvoltat și de noi mai sus, tragem următoarele concluzii:

În materie de autorizarea femeii măritate, în ce privește actele judecătorești, nu se pot admite alte excepțiuni decât cele ce, în mod expres, sunt stabilite de lege. *Excepțiunile sunt de strictă interpretare și în materie de excepțiuni metoda „analogiei“, e inadmisibilă.* „Par exception, spune Laurent, l'autorisation du mari est remplacée par celle du juge; dans les cas déterminés par la loi; toute exception est de stricte interprétation; par cela seule que la femme ne se trouve par das un des cas ex-

ceptés, elle reste dans la règle; donc l'autorisation maritale lui est nécessaire, mais aussi elle lui suffit“. (Laurent vol. III, pag. 172 Nr. 134).

B. În cazurile când soțul chiamă în judecată pe soția sa, nu mai e nevoie, chiar, nici de o autorizare expresă. Prin însăși faptul că soțul o chiamă în judecată, el o autoriză, *in mod tacit*, de a se judeca. „*Agir contre la femme, c'est donc l'autoriser à plaider!*“. (Laurent vol. III, pag. 139 și 140 Nr. 105). Les Codes Annotés de Sirey vol. I, pag. 129 art. 215 Nr. 4 și Nr. 6).

C. S'ar putea susține, cum s'a zis de Curtea de Turin, (arrêt du 17 Decembre 1808), că, dacă autorizarea soțului e necesară pentru a garanta interesele femeii și ale copiilor, — unde e garanția aceea în cazul când soțul e personal interesat? Dacă interesul soțului e în opoziție cu acela al familiei, nu va sacrifica interesului său pe acelea ale femeii sale și ale copiilor săi?

Laurent, răspunde la aceasta: „Cela est vrai, mais toute cette argumentation s'adresse au législateur et non a l'interprète. La loi seule peut créer ces exceptions, elle ne l'a pas fait dans l'espèce; cela décide la question“. (Laurent vol. III, pag. 173 Nr. 134).

Observațiune: De altfel teoria susținută de intimata Ecaterina I. Dumitrescu, nu prezintă nici o atilitate în speță:

Soțul autoriză pe soție să stea în proces și să se judece cu dânsul. De ce autorizarea lui să nu fie bună și să fie bună numai a justiției?

Ar avea oare dreptul justiția să-i refuze autorizarea, tocmai pentru a apăra interesele soției și a pune pe soț în imposibilitate de a se judeca cu soția sa?

Aceasta n'ar putea-o susține nimeni în mod serios! Atunci?...

Să se mai observe că în primele patru cazuri excepționale, citate de noi la început, unde e nevoie de autorizarea justiției, este necesară această autorizare, de oarece soțul e sau incapabil sau refuză să autorize. Iar în celelalte cazuri soția e reclamantă.

A se vede în sensul celor de mai sus: D. Alexandresco, vol. I, pag. 108-120, Laurent, vol. III, Nr. 103, 104, 105 și 134. Les Codes Annotés de Sirey, vol. I, Nr. 4 și Nr. 6.

CONSTANTIN C. JITIANU

Avocat, — Buzău

D-l N. C. SCHINA, fost președinte la Curtea de apel București, și Director al revistei noastre, înscriindu-se luna trecută în Baroul de Ilfov, a ținut o conferință Sâmbătă, 6 cor., în Sala Curții cu jurați din Palatul Justiției, tratând cu multă competență: *Ordinea în Stat*.

Ne vom face plăcerea ca într'un număr viitor să împărtășim cititorilor noștri, după notele stenografice, cuprinsul acestei frumoase conferințe.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu mai aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a bine-voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația revistei Curierul Judiciar, București, str. Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat partida No. ... Asemenea pentru comande de cărți.